

ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

ἐπιμέλεια: π. Κυριακού Τσουρού

Στήν ἐποχή μας, πού τά ποιμαντικά προβλήματα αὐξάνονται στήν Ἑλλάδα, λόγω τῶν διεθνῶν ἀνακατατάξεων, παρουσιάζεται ἀδήριτη ἡ ἀνάγκη μιᾶς ἰδιαίτερης ποιμαντικῆς μέριμνας, γιά τήν περιφρούρηση τοῦ Ὁρθοδόξου Πληρώματος ἀπό τήν πολύμορφη καί πολυώνυμη σύγχρονη πλάνη.

Εἶναι γνωστό ὅτι ἡ Χώρα μας ἀποτελεῖ μόνιμο καί στοχευμένο πεδίο δράσεως τῶν διαφόρων αἵρετικῶν καί παραθρησκευτικῶν προπαγανδῶν, ἰδιαίτερα τῆς «Νέας Ἐποχῆς». Παρουσιάζεται ἐπομένως ἡ ἀνάγκη, οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας νά γνωρί-

ζουν τούς τρόπους δραστηριότητος τῶν διαφόρων αἵρετικῶν καί νά ἀγρυπνοῦν, ὥστε νά εἶναι σέ θέση νά ἐντοπίζουν τά ὑπουλά προσωπεῖα μέ τά ὁποῖα ἐμφανίζεται ἡ σύγχρονη πλάνη, γιά νά ἐνημερώνουν ἐγκαίρως καί νά περιφρουροῦν τό Ὁρθόδοξο Πλήρωμα.

Τό δημοσιευόμενο στό παρόν τεῦχος ἄρθρο τοῦ μακαριστοῦ π. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου, δημοσιευμένο πρό 30 ἐτῶν, παρουσιάζει μέ καταπληκτική διορατικότητα τό πρόβλημα καί ἀποτελεῖ πολύτιμο ὁδηγό στό ποιμαντικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας μας.

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

τοῦ π. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου (†)

Σέ πρόσφατο συνέδριο εἰδικῶν σέ θέματα ἀπολογητικῆς, πού πραγματοποιήθηκε στό Μόναχο τῆς Γερμανίας ὑπογραμμίσθηκε πῶς γιά πολλές ἀκραῖες προτεσταντικές αἱρέσεις, οἱ Ἐκκλησίες τῆς Δύσεως χαρακτηρίζονται «ἱεραποστολικός ἀγρός». Στή Γερμανία, ἰσχυρίζονται αὐτοί οἱ κύκλοι, δέν ἔγινε ποτέ ἱεραποστολή καί εὐαγγελισμός· ἀκόμη καί οἱ μεταρρυθμιστικές κινήσεις ἀπό τίς ὁποῖες προήλθαν οἱ προτεσταντικές Ἐκκλησίες δέν ὠδήγησαν στήν «ἀναγέννησι».

Γι' αὐτό καί οἱ ὁμάδες αὐτές, οἱ λεγόμενες «ἐλεύθερες ἐκκλησίες», ἔχουν διαμοιράσει τή Γερμανία σέ ἐπί μέρους περιοχές, μέ σκοπό τήν ἱεραποστολή, τόν εὐαγγελισμό, τήν ἀναγέννησι. Γιά τήν πραγματοποίησι τοῦ σχεδίου ἀκολουθεῖται εἰδική στρατηγική.

Πολλές ἀπό τίς «ἱεραποστολικές ὁμάδες» παρουσιάζονται ὅχι σάν ἐκκλησίες, ἀλλά

σάν κινήσεις, μέ σκοπό τήν ἀναγέννησι τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Προθυμοποιοῦνται νά δραστηριοποιηθοῦν στά πλαίσια τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς μιᾶς κοινότητος. Προτείνουν μάλιστα στόν τοπικό ποιμένα νά ἀναλάβουν ἐκεῖνοι μερικές δραστηριότητες, ὅπως τήν κίνησι τῶν νέων κ.ἄ.

Ὅμως καλλιεργοῦν τή συναίσθησι πῶς ἀποτελοῦν ἰδιαίτερη ὁμάδα, ἐκλεκτή, καί ὁδηγοῦν μέ τόν καιρό, ἀσυναίσθητα, σέ ἐσωτερική ἀπόστασι ἀπό τήν ἐκκλησιαστική κοινότητα, στήν ὁποία δραστηριοποιοῦνται. Οἱ πιστοί πού προσκολλοῦνται στήν ὁμάδα μέ διάθεσι νά βοηθήσουν στήν «ἱεραποστολή» καί στήν «ἀναγέννησι» τῆς ὅλης κοινότητος, ἀρχίζουν νά σκέπτονται πῶς ἡ Ἐκκλησία τους δέν εἶναι πλέον ἐκείνη πού ἀγαποῦν, ἐκείνη μέσα στήν ὁποία θέλουν νά ζήσουν· ἡ εἰκόνα της γίνεται ἀρνητική!

Ἡ «ἄποψις» πού διαμορφώνεται μέσα τους εἶναι πῶς ἡ Ἐκκλησία πρέπει νά γίνη ἔτσι, ὅπως ἐκεῖνοι ἐπιθυμοῦν, μέ βάσι τίς νέες ἀντιλήψεις· ἂν αὐτό δέν γίνη, δέν ἐπιθυμοῦν πλέον νά μείνουν στήν Ἐκκλησία!

Τό ἐπόμενο βῆμα εἶναι ἡ σκέψις: «Ἐμεῖς εἴμαστε ἡ Ἀληθινή Ἐκκλησία! Στήν Ἐκκλησία δέν ὑπάρχουν πιστοί ποιμένες, πιστοί ἱερεῖς· θέλουμε νά οἰκοδομήσουμε τήν πρωτοχριστιανική κοινότητα»!

Οἱ ξένοι εἰδικοί πού μίλησαν μέ κριτικό πνεῦμα γι' αὐτές τίς ομάδες δέν εἶναι μόνο Ρωμαιοκαθολικοί ἢ Ὁρθόδοξοι· ἀνήκουν κυρίως στίς παραδοσιακές προτεσταντικές Ἐκκλησίες καί ἐπισημαίνουν τόν κίνδυνο ἀπό τήν κατάλυσι τῶν ὁμολογιακῶν συνόρων! Οἱ ἀκραῖες ομάδες πού χαρακτηρίσθηκαν ἐπικίνδυνες δροῦν μέσω τῶν λεγομένων «Βιβλικῶν Σχολῶν» ἢ καί μέ γενικώτερα προγράμματα «ἱεραποστολῆς» στόν «τρίτο κόσμο», ὅπως μέ τήν περίπτωση τοῦ πλοίου «Ἀνάστασις», πού ἔγινε γνωστό στήν Ἑλλάδα σέ συσχετισμό μέ εἰδική ἱεραποστολική ὀργάνωσι, πού ἔχει σάν στόχο τῆς τόν «εὐαγγελισμό» καί τήν «ἀναγέννησι» τῆς χώρας μας, ἢ σύμφωνα μέ ἄλλη ἔκφρασι, τόν «ἐκχριστιανισμό» τῆς Ἑλλάδος. Γι' αὐτό καί τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας μας ἀποκτοῦν κατά τήν ἀντίληψι τῆς ομάδος αὐτῆς τήν ιδιότητα τοῦ «χριστιανοῦ» μόνο ὅταν προσχωρήσουν στήν «ἱεραποστολή»!

Οἱ ξένοι εἰδικοί σέ θέματα ἀπολογητικῆς ἐπισήμαναν τόν κίνδυνο πού μπορεῖ νά προέλθῃ ἀπό ἀνεξέλεγκτη συνεργασία μ' αὐτές τίς ομάδες (κυρίως πεντηκοστιανῆς ἀποχρώσεως) ἀπό μέρους μελῶν τῶν διαφόρων παραδοσιακῶν Ἐκκλησιῶν, πού πρόθυμα δραστηριοποιοῦνται σέ θέματα ἱεραποστολῆς καί διακονίας. Μ' αὐτόν τόν τρόπο οἰκοδομοῦνται μέσα στίς ἴδιες τίς κοινότητες παράλληλες δομές, κύτταρα, πυρῆνες μέ παράλληλη ὑπευθυνότητα, καί σύντομα συγκροτεῖται μιά κλειστή ομάδα,

μέσα στά πλαίσια τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς, πού ἀργότερα θά ὀδηγήσῃ στήν ἀπόρριψι τῶν παλαιῶν δομῶν καί στή λειτουργία νέας κοινότητος – παράρτημα τῆς αἰρέσεως.

Ἡ στρατηγική αὐτή δέν ἀλλάσσει φυσικά σ' αὐτούς τούς κύκλους, ὅταν δραστηριοποιοῦνται στή δική μας χώρα. Τόν τελευταῖο καιρό παρουσιάζονται πολλές «εὐαγγελιστικές» λεγόμενες ομάδες, πού ἰσχυρίζονται πῶς δέν εἶναι οὔτε καθολικοί, οὔτε εὐαγγελικοί, ἀλλά ἀπλῶς «χριστιανοί»! Δέν ἐπιθυμοῦν παρά μόνο νά «ἀναγεννήσουν», νά «εὐαγγελίσουν» τό λαό· νά «βοηθήσουν» σ' αὐτό τό ἔργο τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία!

Μερικές ὅμως φορές οἱ κύκλοι αὐτοί παρουσιάζονται καί μέ τήν ἐτικέτα τοῦ «ὀρθόδοξου»· εἴμαστε «ὀρθόδοξη ἀναγεννητική κίνησι», λένε· θέλουμε νά συγκεντρώσουμε τούς νέους, νά κηρύξουμε τόν Χριστό!

Καί στή χώρα μας βρίσκονται πολλοί πού παρασύρονται σέ συνεργασία μέ τέτοιες ομάδες, χωρίς καθόλου νά πάρουν εἰδησι τοῦ ὁδηγοῦν. Μέ βεβαιότητα ἐξασθενίζεται μέσα τους τό ὀρθόδοξο αἰσθητήριο· σιγά – σιγά διαφοροποιοῦνται ἐσωτερικά καί ἀποκτοῦν τή συναίσθησι πῶς μέσω τῆς ομάδος γίνονται μέλη τῆς ἀληθινῆς Ἐκκλησίας, πού φυσικά δέν προσδιορίζεται μέ βάσι τήν πίστι καί τό ἦθος τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας.

Καί πάλι βρισκόμαστε στό ἴδιο σημεῖο: ἡ εἰκόνα τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας ἀλλοιώνεται· δέν ἀποτελεῖ πλέον καύχημα, δέν εἶναι σταθερό ἔδαφος γιά τούς «ἀναγεννημένους». Ἔτσι οἱ κληρικοί καλοῦνται νά ἐπισημάνουν τό πρόβλημα καί νά καθαρίσουν τήν εἰκόνα τῆς Ἐκκλησίας στή συνείδησι τῶν πιστῶν· ἀντί νά συνεργοῦν μέ τέτοιες ομάδες καί νά συντελοῦν στό γκρέμισμα καί ὄχι στήν οἰκοδομή.

Ἀναδημοσίευση ἀπό τό περιοδικό:
«ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» 1986, σελ. 212.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΥΦΙΣΜΟΣ¹

του Πρωτοπρ. Ιωάννου Ζώτου
της Ι. Μ. Σταγών και Μετεώρων

«Εσείς οί άνθρωποι! Ἄν δέν ἔχει
γίνει ταινία, δέν ξέρετε τίποτα!»
(«ἀρχάγγελος» ἀπό τήν ταινία
Dogma, 1999)

Ἡ χρεοκοπία τοῦ Δυτικοῦ Χριστιανισμοῦ καί ἡ ἀπογοήτευση τῶν ἀνθρώπων ἀπ' τήν πρακτική ἀκύρωση τοῦ σωτήριου μηνύματος τοῦ Εὐαγγελίου, ὁδηγεῖ τούς ἀνθρώπους σέ «ἐναλλακτικά μονοπάτια πνευματικότητας» γιά νά βροῦν ἀπαντήσεις στά θεμελιώδη ἐρωτήματα τῆς ζωῆς καί τῆς ὑπαρξῆς τους.

Αὐτό ἀντανακλᾶται καί στόν χῶρο τοῦ θεάματος, μέ τήν ὅλο καί αὐξανόμενη ζήτηση καί ἀποδοχή τέτοιων ταινιῶν. Δυστυχῶς, γιά πολλούς ἀνθρώπους -καί ὀρθόδοξους χριστιανούς πιά- τά πιστεύω καί ἡ κοσμοθεωρία τους διαμορφώνονται μέσα ἀπό τίς ταινίες καί τίς τηλεοπτικές σειρές καί -τελευταία- ἀπ' τόν θολό χῶρο τοῦ διαδικτύου.

Μέ τήν ἀνωτέρω πρόκληση ὑπ' ὅψιν, ὀφείλουμε νά ὁμολογήσουμε ὅτι ἡ προσέγγισή μας στό πρόβλημα δέν φιλοδοξεῖ νά ἐμβαθύνει -καθώς μιᾶ ἐμπεριστατωμένη ἀνάλυση θά ἀπαιτοῦσε περισσότερο χῶρο ἀπ' ὅσον μιᾶς περιοδικῆς ἔκδοσης- ἀλλά, ἀγγίζει μόνο τό γενικό πλαίσιο, πού λειτουργεῖ σέ ταινίες κλασικές, μέ γνωστούς ἡθοποιούς -καί σέ τηλεοπτικές σειρές πού προέκυψαν ἀπ' αὐτές-, πού υἰοθετοῦν καί παρουσιάζουν στήν πλοκή τους πολλά στοιχεῖα ἀποκρυφισμοῦ, χωρίς νά εἶναι πάντοτε ἀμιγεῖς ἀποκρυφιστικές παρα-

γωγές. Ἡ προσέγγισή μας δέν συμπεριλαμβάνει b-movies², στίς ὁποῖες περιλαμβάνονται ἀρκετές παραγωγές μέ ἀκραῖα στοιχεῖα ἀποκρυφισμοῦ, χωρίς ὅμως νά προωθοῦνται καί νά γίνονται δημοφιλεῖς, ἄρα χωρίς νά ἀσκοῦν μεγάλη ἐπιρροή στήν κύρια μάζα τῶν θεατῶν.

Ἀπό τίς πρῶτες μέρες τῆς δημιουργίας τῆς κινούμενης εἰκόνας, τοῦ Κινηματογράφου, ὁ ἀποκρυφισμός ἔχει ἐμπνεύσει σεναριογράφους καί παραγωγούς γιά τήν δημιουργία ταινιῶν ὅπως τά **The Devil's Manor** (1896) καί **The Devil in a Covent** (1899) τοῦ Georges Méliès, τό **The Student of Prague** (1913) τοῦ Stellan Rye καί τό **The Golem** (1920) τοῦ Paul Wegener.

Τό ἀποκρυφιστικό μοτίβο σ' αὐτές τίς ταινίες εἶναι πολύ γενικό: ὑπερφυσικά γεγονότα ἀντιτιθέμενα σέ θρησκευτικές πρακτικές. Τά τελευταῖα πενήντα χρόνια ὅμως, ἀπ' τή δεκαετία τοῦ '60, πού οἱ ἀποκρυφιστικές πρακτικές μέσω τῶν ὁμάδων πού δημιουργοῦνταν ἔγιναν πιό δημοφιλεῖς καί γνωστές καί μέ τήν ἐξάπλωση τῆς τηλεόρασης, ὁ Πνευματισμός, ἡ Μαγεία (Wicca), ὁ Σατανισμός καί πολλά πιστεύω τῆς «Νέας Ἐποχῆς» (New Age), ἐμπνέουν σεναριογράφους, σκηνοθέτες καί παραγωγούς γιά τή δημιουργία ἀντίστοιχων ταινιῶν.

Αὐτές οἱ ταινίες ἀντανακλοῦν τήν ἀνταπόκριση τῆς κοινωνίας στόν ἀποκρυφισμό. Πολλοί βρίσκουν ἐλκυστική τήν ὑπόσχεση τοῦ ἀποκρυφιστικοῦ χώρου γιά ὑπερβατικές ἐμπειρίες. Ἀλλά ἀκόμη κι αὐτοί, πού

1. Χρησιμοποιήθηκαν στοιχεῖα ἀπ' τή μελέτη Cinema of the Occult του Carrol L. Fry.

2. Σ.τ.Σ.: Ἐμπορικές ταινίες χαμηλοῦ προϋπολογισμοῦ· ὄχι ταινίες τέχνης.

τά φοβούνται όλα αυτά ή τά θεωρούν απειλή, ενδιαφέρονται αρκετά γι' αυτά, τόσο ώστε νά ἐνθαρρύνουν τήν παραγωγή νέων ἔργων καί τίτλων βιβλίων, ταινιῶν καί τηλεοπτικῶν σειρῶν.

Γιά τούς ἐρευνητές τοῦ ἀποκρυφιστικοῦ χώρου καί τούς ἴδιους τούς ἀποκρυφιστές, εἶναι ξεκάθαρο ὅτι τά ὅσα παρουσιάζονται στίς ταινίες, δέν εἶναι φαντασίες τῶν σεναριογράφων. Γιά νά δώσουμε ξεκινώντας κάποιους ὁρισμούς, ὁ μακαριστός π. Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος ἀναφέρει: «Ὁ ἀποκρυφισμός ἔχει κατ' ἀρχήν σχέση μέ τό “ἀπόκρυφο”, τό κρυμμένο, τό μυστικό»³.

Ὁ Ρόμπερτ Ἐλγουντ -γιά 30 χρόνια καθηγήτης τῶν παγκόσμιων θρησκευτικῶν στό Πανεπιστήμιο τῆς Ν. Καλιφόρνια- δίνει τόν ὁρισμό τῶν «ἀπόκρυφων θρησκευτικῶν» ὡς «ἐκεῖνες τῶν ὁποίων οἱ ὁπαδοί πιστεύουν ὅτι εἶναι θεματοφύλακες κάποιας σημαντικῆς ἀλήθειας γιά τήν πραγματικότητα, ἀλήθειας ἄγνωστης στούς περισσότερους ἀνθρώπους, εἴτε ἐπειδή ἔχει σκοπίμως ἀποκρυβεῖ ἢ ἐπειδή εἶναι ἀπό τή φύση τῆς ἀνεξιχνίαστη χωρίς εἰδική ἐξάσκηση ἢ μύηση»⁴.

Ὁ γκουρού τῆς New Age Τζόν Λάς (John Lash) γράφει: «Ριζικά καί ἀκριβῶς, ὁ ὅρος ἀποκρυφισμός, ἀναφέρεται στήν πρακτική τῆς καλλιέργειας κρυφῶν δυνάμεων»⁵.

Στό βιβλίο της, «Out on a limb»⁶ -πού ἔγινε καί μίνι σειρά τοῦ ἀμερικάνικου καναλιοῦ ABC τόν Ἰανουάριο τοῦ 1987-, ἡ ἡθοποιός Σίρλεϊ Μάκ Λέϊν -πού ἀσπάστηκε, υἱοθέτησε καί προώθησε τά δόγματα τῆς Νέας Ἐποχῆς- ἀναφέρει περί ἀποκρυ-

φισμοῦ: «... σημαίνει κρυμμένο. Ἐπειδή κάτι εἶναι κρυμμένο, δέν σημαίνει ὅτι δέν ὑπάρχει!»⁷.

Ἑρμητισμός, ἐβραϊκή Καμπαλά, Ἀλχημεία, Μαγεία, Ἐλευθεροτεκτονισμός, Ροδόσταυροι, Τάγμα τῆς Χρυσῆς Αὐγῆς, Πνευματισμός, Θεοσοφία, Λατρεία τῆς Θεᾶς, Γουϊκά, Νεοπαγανισμός, Νέο-Σατανισμός, Νέα Ἐποχή εἶναι, κατά χρονολογική σειρά καί ἐξέλιξη, τά βασικά μεγαλύτερα ρεύματα τοῦ ἀποκρυφισμοῦ, πού εἶναι ζωντανά καί ἐπηρεάζουν καί σήμερα τήν κοινωνική πραγματικότητα. Ἐξαιρουμένου ἴσως τοῦ Ἐλευθεροτεκτονισμοῦ, τῶν Ροδόσταυρων καί τοῦ Τάγματος τῆς Χρυσῆς Αὐγῆς, ὅλα τά ὑπόλοιπα ἐντάσσονται λίγο-πολύ στή Νέα Ἐποχή.

Οἱ ταινίες συνήθως πού ἀντλοῦν τή θεματολογία τους ἀπ' αὐτό τόν χώρο κατατάσσονται, ἀπό τούς κριτικούς, στίς κατηγορίες τρόμου καί φαντασίας, χωρίς αὐτό νά ἀληθεύει πλήρως. Ὑπάρχει ἕνα πλαίσιο ἀναφορᾶς, θά λέγαμε, γιά τήν πλοκή τους: «Νά κάνεις τό ἀπίθανο νά δείχνει πιθανό».

Στίς ταινίες μέ θεματική ἀποκρυφισμοῦ, τά πράγματα διαδικάζονται κάπως ἔτσι: Διάφορα ἀποκρυφιστικά μονοπάτια -ἀπό τήν πίστη τῆς Νέας Ἐποχῆς στό κάρμα ἢ στά πνεύματα-ὁδηγούς, ἕως τόν πνευματισμό, τή Wicca, τόν σατανισμό καί ἄλλα ἀποκρυφιστικά συστήματα λιγότερο γνωστά- παρέχουν ἕνα πλαίσιο ἀναφορᾶς μέ σκοπό τήν **ἀναστολή τῆς δυσπιστίας τοῦ θεατῆ**. Ἡ ἀπεικόνισή τους εἶναι συχνά ἀνακριβής· συνήθως μιά προσπάθεια δημιουργίας συγκλονιστικῆς πλοκῆς, παρὰ μιά ἐγκυκλοπαιδικά σωστή παρουσίαση τοῦ ἀποκρυφιστικοῦ στοιχείου. Ὅμως, ἡ παραδοχή τῶν ἀποκρυφιστικῶν πεποιθήσεων στίς ὁποῖες βασίζεται ἡ ταινία, παισιώνουν τήν πλοκή καί «διεγείρουν» τή

3. π. Ἀντ. Ἀλεβιζόπουλου, Ὁ Ἀποκρυφισμός στό φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας, Αθήνα 1993, σ. 11.

4. pr. Robert Ellwood, Occults movements in America in The Encyclopedia of the American Religious Experience, New York: Scribner, 1988, τ. 2, σ. 711.

5. John Lash, The Seeker's Handbook: A Complete Guide to Spiritual Pathfinding, New York: Harmony Books, 1990, σ. 161.

6. Μ.τ.Σ.: Ἐπὶ ξύλου κρεμάνεος.

7. Shirley MacLaine, Out on a Limb, New York: Bantam 1983, σ. 49.

σκέψη και την φαντασία του θεατή, ώστε μετά τό πέρας της **νά ψάξει για περισσότερες πληροφορίες** ανατρέχοντας στους πραγματικούς αυτούς παραθηρησκευτικούς χώρους, πολύ εύκολα πιά προσβάσιμους μέσω του διαδικτύου. Έδω έγκειται και ή επικινδυνότητα, κυρίως για τις έφηβικές και νεανικές ηλικίες. Ταυτόχρονα προωθείται και τό θέμα της **άμφιβολίας για τά προσωπικά μας πιστεύω**, ανάλογα μέ τή θεματική της ταινίας.

Κάποιες συγκεκριμένες, έξειδικευμένες τεχνικές αφήγησης, πού εμφανίζονται σέ αυτές τις ταινίες:

1. Οί περισσότερες περιλαμβάνουν ένα **προειδοποιητικό στοιχείο**, είτε μιά πρόταση ότι ή απόκρυφη πρακτική είναι επικίνδυνη, είτε ένα ήθικό δίδαγμα για τόν σκοπό αυτό, προφανώς, μιά προσπάθεια των παραγωγών νά καθησυχάσουν πιθανό φόβο ή νευρικότητα του θεατή σχετικά μέ τό απόκρυφο.

2. Μιά άλλη συνήθης τεχνική, πού ύποδύεται ό ήρωας της ταινίας, είναι **ό χαρακτήρας του άμφισβητία**, αυτού πού τά εμπαιζει όλα αυτά, πού δέν πιστεύει στό απόκρυφιστικό μονοπάτι και πρέπει νά πεισθεί. Ό σκοπός αυτού του χαρακτήρα είναι νά οδηγήσει τό κοινό σέ προσωρινή αναστολή της δυσπιστίας του. Ό άμφισβητίας αντιπροσωπεύει τόν θεατή και όπως γράφει ό Tudorov: «ό ρόλος του άναγνώστη -στην περίπτωσή μας, του θεατή-, είναι νά αναζητήσει και νά έμπιστευθεί ένα χαρακτήρα... και τελικά νά ταυτιστεί μέ τό χαρακτήρα» αποδεχόμενος σταδιακά, μαζί μ' αυτόν και την ύπαρξη του υπερφυσικού⁸. Συχνά ό χαρακτήρας του άμφισβητία -ιδίως τά τελευταία χρόνια, σύμφωνα μέ τό δόγμα της Νέας Έποχής:

«μήν είσαι μονόδρομος»- είναι τό ισοδύναμό του μικρονοϊκού, χωρίς «άνοιχτούς όρίζοντες» άνθρώπου, πού δυσκολεύεται νά δεχθεί τό διαφορετικό και έμμένει στην πίστη του.

3. Ένα άλλο κοινό στοιχείο των ταινιών μέ απόκρυφιστική θεματολογία είναι **μία διάλεξη-διδασκαλία** από έναν από τους βασικούς χαρακτήρες ό οποίος παρουσιάζει, έξηγει και καθιερώνει τό απόκρυφιστικό πλαίσιο αναφοράς. Έχουμε, κατ' ουσίαν, μία μορφή «κατήχησης» του θεατή στά δόγματα και τά πιστεύω του απόκρυφιστικού χώρου απ' τόν όποιο άντλεί ή ταινία τό πλαίσιο κίνησης των ήρώων της. Έτσι θά μπουν οί βάσεις για την πλοκή της ταινίας και την εξέλιξή της.

Δυστυχώς, τό παραφυσικό έχει γίνει σήμερα mainstream⁹. Οί πεποιθήσεις αυτές βρίσκονται σέ άνοδο, μέ σχεδόν τό ήμισυ του βρετανικού πληθυσμού και τά δύο τρίτα των Άμερικανών νά ισχυρίζονται ότι πιστεύουν στην «ύπεραισθητηριακή αντίληψη» (ESP) και στά «στοιχειώματα». «Ψυχικά» περιοδικά όπως τό «Πνεύμα και τό πεπρωμένο», τηλεοπτικές εκπομπές όπως τό Fringe, Ψίθυροι φαντασμάτων και «Πιο στοιχειωμένο», κάμερες φαντασμάτων και e-poltergeists, βιβλία μπέστ σέλερ για μυαλό-σώμα-πνεύμα και μάγοι όπως ό Derren Brown και ό Dynamo, έχουν μετακινηθεί από τό περιθώριο, στό κέντρο του λαϊκού πολιτισμού, μετατρέποντας τις παραφυσικές πεποιθήσεις και τόν σκεπτικισμό σέ ροές έσόδων.

Η απομάκρυνση από τόν Κύριό μας, Ήσου Χριστό και την Έκκλησία Του, αφήνει τόν χώρο στόν Πονηρό νά εξαπατά τόν άνθρωπο μέ όλο και πιο όργανωμένους και δελεαστικούς τρόπους.

8. T. Tudorov, The Fantastic: A Structural Approach for a Literary Genre, Ithaca N.Y.: Cornell University Press, 1975, σ. 25.

9. Μ.τ.Σ.: Γενική τάση.

Η ΤΙΜΗ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΜΑΣ

τοῦ κ. Λάμπρου Σκόντζου,
Θεολόγου - Καθηγητοῦ

Μία από τις σφοδρότερες ἐπιθέσεις καί τις φρικωδέστερες συκοφαντίες κατά της Ἐκκλησίας μας ἀπό τοὺς διάφορους χριστιανομάχους εἶναι ἡ δῆθεν «λειψανολατρία» ἡμῶν τῶν πιστῶν. Λογῆς ἀθεϊστές, νεοπαγανιστές, ἀλλὰ καί ὁπαδοί αἰρετικῶν παραφυάδων, ὅπως προτεστάντες καί Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά, προσάπτουν τὴν κατηγορία στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας, ὅτι δῆθεν ἐφαρμόζει μορφές ἀκραίας δεισιδαιμονίας, μέ ἀποκορύφωμα τὴ «**λατρεία πτωμάτων**», λειψάνων, ὑλικῶν ἀντικειμένων κ.λπ.! Μάλιστα ἡ ἐπιχειρηματολογία τους φροντίζουν νὰ εἶναι λογικοφανής, ὥστε νὰ κλονίζονται οἱ ρηχοί στὴν πίστη, νὰ πείθονται οἱ ἀδαεῖς καί νὰ ἐκτιθέμεθα ὡς Ὁρθόδοξοι! Αὐτὸς εἶναι ἄλλωστε καί ὁ στόχος κάθε μορφῆς συκοφαντίας κατά τῆς Ἐκκλησίας μας, νὰ προκληθεῖ σύγχυση καί ἀναστάτωση στό ἐκκλησιαστικό πλήρωμα καί νὰ ἀποτεχιστοῦν ἀπὸ Αὐτή, ὅσο τὸ δυνατόν περισσότεροι!

Βεβαίως ἔχουν γραφεῖ κατά καιρὸς πολλά γιὰ τὸ ζήτημα τῆς τιμῆς τῶν ἱερῶν λειψάνων. Μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μᾶς ἔχουν γράψει περισπούδαστα θεολογικά ἔργα, τὰ ὅποια ὄχι μόνο δικαιολογοῦν τὴν τιμὴ τῶν ἱερῶν λειψάνων, ἀλλὰ τὴν ἐπιβάλλουν. Σπουδαῖοι ἐπίσης, σύγχρονοι θεολόγοι ἔχουν δημοσιεύσει ἐνδιαφέρουσες πραγματείες γιὰ τὸ θέμα. Στό πόνημα αὐτό θὰ προσπαθήσουμε μέ τρόπο συνοπτικό νὰ παρουσιάσουμε τὴν ἐκπεφρασμένη γνώμη τῆς Ἐκκλησίας μας, προκειμένου νὰ ἀπογυμνώσουμε γιὰ

μία ἀκόμη φορά τὴ συκοφαντικὴ ἀθλιότητα καί νὰ στηρίξουμε τοὺς ἀδελφούς μας πιστοὺς ἀπὸ τίς ἁθεῖς αὐτές ἐπιθέσεις.

Τὸ ζήτημα τῆς τιμῆς τῶν ἱερῶν λειψάνων ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας, πέρα ἀπὸ ὑψίστη θεολογικὴ σημασία, ἐνέχει τεράστιες φιλοσοφικὲς καί ὄντολογικὲς προεκτάσεις, ἀποδεικνύοντας περὶτρανα τὴν ἀπίστευτη συλλογιστικὴ πενία τῶν ἐκκλησιολογικῶν ἐπικριτῶν καί τὴ γελοία ρηχότητα, πού μεταχειρίζονται γιὰ νὰ στηρίξουν τίς συκοφαντίες τους. Πρὶν προχωρήσουμε στό θέμα μας, θὰ θέλαμε νὰ πληροφορήσουμε κάθε καλόπιστο ἢ κακόπιστο κριτὴ, πῶς ἡ ὁποιαδήποτε πρακτικὴ τῆς Ἐκκλησίας μᾶς ἔχει φιλτραριστεῖ ἀπανωτὰ καί ἀξιόπιστα ἀπὸ τὰ φίλτρα τῆς ἀλήθειας καί τῆς αὐθεντίας, τὰ ὅποια εἶναι ὁ ἀδι-ἀψευστος λόγος τοῦ Θεοῦ καί ἡ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι λειτουργοῦσα αὐτοσυνειδησία τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος. Τίποτε δέν εἶναι τυχαῖο, πολλῶ δὲ μᾶλλον ἄτοπο, στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας, ἔστω καί ἂν φαντάζει «παράδοξο» στὰ ὄμματα ὀρισμένων «ὀρθολογιστῶν».

Σύμφωνα μέ τὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας ὁ ἄνθρωπος εἶναι δημιουργημα τοῦ Θεοῦ καί συνίσταται ἀπὸ σῶμα καί ψυχὴ. Ἡ ψυχὴ καί τὸ σῶμα συναποτελοῦν ἀντίστοιχα τὴν πνευματικὴ καί τὴν ὑλικὴ σύσταση τῆς διφυοῦς φύσεώς του. Αὐτὴ εἶναι καί ἡ εἰδοποιὸς διαφορὰ τοῦ ἀπὸ τὰ ἄλλα δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ. Ἐπίσης θεμελιώδης διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μᾶς εἶναι ἡ ἐκ τοῦ μηδενός δημιουργία ὅλων τῶν ὄντων. Δέν ὑπάρχει αἰτία φύση

κανενός ὄντος ἐκτός τοῦ Θεοῦ. Οἱ διάφορες, ἐκτός του Χριστιανισμοῦ, θεωρίες, φιλοσοφίες καὶ θρησκευτικές ἀντιλήψεις περὶ αἰδιότητος τοῦ ὑλικοῦ κόσμου ὅχι μόνο ἀντιτίθενται στὴ χριστιανικὴ διδασκαλία, ἀλλὰ καὶ ἔχουν καταδικαστεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς ἄκρως κακόδοξες διδασκαλίες, διότι συνειδητὰ ἢ ἀσυναίσθητα, ὅσοι δέχονται τὴν αἰωνιότητα τῆς ὕλης, παραδέχονται τὴ «θεότητά» της, ἀφοῦ ἡ αἰδιότητα εἶναι βασικὴ καὶ ἀποκλειστικὴ ιδιότητα τοῦ Θεοῦ!

Ἡ ἐκ τοῦ Θεοῦ δημιουργία τοῦ κόσμου φανερῶνει περίτρανα τὴν ἱερότητα σύμπασας τῆς κτίσεως, διότι εἶναι προϊόν ἀγαθότητος καὶ ἀγιότητος τοῦ ἀπόλυτα ἀγαθοῦ καὶ ἀγίου Θεοῦ. Τίποτε τό κακὸ δέν ὑπάρχει στὴ φύση τοῦ ὑλικοῦ κόσμου, τό ὑπάρχον κακὸ εἶναι παρείσακτο ἀπὸ τὸν ἐφευρέτη του, τὸν διάβολο. Δυστυχῶς ὅμως ἡ ἀφύσικη παρουσία τοῦ κακοῦ στὸν κόσμο, ταυτίστηκε ἀπὸ κάποιες φιλοσοφικὲς καὶ θρησκευτικὲς ἀντιλήψεις μὲ τὴ φύση τοῦ ὑλικοῦ κόσμου. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες (ὀρφικοί, νεοπλατωνικοί, νεοπυθαγόρειοι κ.λπ.), οἱ Ἰνδουιστές, οἱ Βουδιστές, οἱ Παρσιστές, οἱ Γνωστικοί τῶν πρωτοχριστιανικῶν χρόνων, καὶ διάφοροι αἰρετικοί ὅπως οἱ Ἐγκρατίτες, οἱ Μοντανιστές, οἱ Καθαροί καὶ πολλές σύγχρονες προτεσταντικὲς παραφυάδες, θεωροῦσαν καὶ θεωροῦν τὴν ὑλικὴ κτίση ὡς φυσικὸ κακὸ καὶ ἀπαξία. Κύριο χαρακτηριστικὸ ὅλων αὐτῶν εἶναι ἡ ἀπόρριψη τοῦ ὑλικοῦ κόσμου ὡς κακὸ καὶ ἡ καλλιέργεια ἀποστροφῆς πρὸς αὐτόν. Ὁ ἀκράϊος ἀσκητισμὸς ὅλων αὐτῶν τῶν ομάδων εἶχε καὶ ἔχει ὡς στόχο τὴν ἀπελευθέρωση τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὰ δεσμά τῆς «κακῆς» ὕλης. Ὑπενθυμίζω τὴν πλατωνικὴ ρήση περὶ τοῦ σώματος ὡς φυλακὴ τῆς ψυχῆς, καθὼς καὶ τίς «ἀπελευθερωτικὲς» αὐτοκτονίες ἐπιφανῶν ἀρχαίων φιλοσόφων (Ἐμπεδοκλῆ, Ζήνωνος, Κλεάνθους, Πλω-

τίνου, κ.λπ.)! Οἱ ὀρφικοὶ δίδασκαν, πὼς οἱ θεοὶ ἔκλεισαν τίς ψυχὲς στὰ σώματά μας, γιὰ νὰ μᾶς τιμωρήσουν καὶ οἱ στωικοὶ προέτρεπαν «εὐλόγως ἐξάγειν ἑαυτὸν τοῦ βίου»¹, δηλαδή ὠθοῦσαν στὴν αὐτοκτονία. Ἀξιοσημεῖωτη εἶναι ἡ περίπτωση τοῦ διαβόητου κυρηναϊκοῦ φιλοσόφου Ἡγεσία, ὁ ὁποῖος παρότρυνε τοὺς ἀνθρώπους νὰ αὐτοκτονοῦν καὶ γι' αὐτὸ ὀνομάστηκε «πεισιθάνατος»!

Ἄν ἡ ὕλη ἀποτελοῦσε ἀπαξία γι' αὐτοὺς καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τοὺς ἀρχαίους προγόνους μας, περισσότερο ἀπ' ὅλα, φρικιαστικὴ ἀποστροφή ἀποτελοῦσε ὁ, τί ὑλικὸ κατάλοιπο (λεῖψανο) ἄφηνε ὁ θάνατος. Τό πτῶμα τοῦ νεκροῦ καὶ τὰ ὑπάρχοντά του προκαλοῦσαν τρόμο καὶ φόβο ἐξαιτίας τῶν ἐφιαλτικῶν ἀντιλήψεων, πού εἶχαν γιὰ τὴ μεταθανάτιο κατάσταση τῶν νεκρῶν. Μέσα στὰ ὀμηρικὰ ἔπη καταγράφονται μὲ τὰ πλέον μελανὰ χρώματα ἡ ἀνείπωτη φρίκη καὶ ὁ παντοτινὸς βασανισμὸς τῶν ψυχῶν στὸν σκοτεινὸ καὶ ἀραχνιασμένο τόπο, τὸν Ἄδη. Ὅλες οἱ ψυχὲς τῶν θνητῶν κατέβαιναν χωρὶς ἐξαίρεση στὸ ὑποχθόνιο βασίλειο τοῦ Πλούτωνα, γιὰ νὰ μένουν ἐσαεὶ ἐκεῖ ὡς σκιές, γιὰ νὰ βασανίζονται αἰώνια! Σύμφωνα μὲ τὴ βασικὴ δοξασία τῆς ἀρχαιοελληνικῆς θρησκείας, ὁ «θεός» Πλούτωνα ἐλαβε ὡς μερίδιο κατὰ τὴ μοιρασίαν τοῦ κόσμου, τὸν ὑποχθόνιο τόπο, τό σκοτεινὸ καὶ αἰώνιο δεσμοπτηρίο τῶν θνητῶν ψυχῶν! Ὁ μισάνθρωπος ἐκεῖνος «θεός» εἶχε ἀπόλυτη κυριότητα στίς ψυχὲς τῶν νεκρῶν, τοῦ ἀνῆκαν δικαιωματικὰ καὶ δέν τίς ἔδινε πίσω! Ἀκόμη καὶ ψυχὲς «θεῶν» εἶχε ἀρπάξει ἀνεπιστρεπτί (Περσεφόνη) στὸ τρομερὸ βασίλειό του! Τὰ «**Ἡλύσια Πεδία**» ἢ οἱ «**Νῆσοι τῶν Μακάρων**» εἶχαν δημιουργηθεῖ ἀπὸ τοὺς «θεοὺς» ὡς προορισμὸς ἀποκλειστικὰ τῶν θνητῶν ἐρωμένων τους

1. Διογ. Λαερτ. 7, 130.

καί τῶν ἀλλόκοτων ἡμιθέων, δηλαδή τῶν κλεψίγαμων παιδιῶν τους²! Ὡς τόν 5ο π. Χ. αἰῶνα κανέννας συγγραφέας δέν ἀναφέρει, ὅτι στά «Ἠλύσια Πεδία» πήγαιναν οἱ θνητοί, ἀλλά φυσικός προορισμός τους ἦταν ὁ σκοτεινός καί φοβερός Ἄδης. Μόνο οἱ «αἰρετικοί» ὀρφικοί ἀνέπτυξαν τή θεωρία, ὅτι ὁ ἀνύπαρκτος αὐτός «παράδεισος», ἦταν διαθέσιμος γιά ὅσους θνητούς, μέ τόν ἀκραῖο ἀσκητισμό τους, **«μποροῦσαν νά ἀπελευθερωθοῦν ἀπό τήν ὕλη»** καί γιά ὅσους **«μουῦνταν»** στά μακάβρια **«μυστήρια»**!

Βιώνοντας οἱ ἀρχαῖοι αὐτήν ἀκριβῶς τή φρικώδη μεταθανάτια κατάσταση αἰσθάνονταν τέλεια ἀποστροφή πρὸς τόν θάνατο, ὡς στέρηση τῆς ζωῆς καί εἴσοδο στήν ἀτελεύτητη καταδίκη. Οἱ ἐπιτάφιοι νεκρικοί θρήνοι τους (τά μοιρολόγια), οἱ σπαρακτικοί κοπετοί καί τά ἔθιμά τους φανερώνουν ξεκάθαρα τή φρικτή ὁδύνη, πού βίωναν μπροστά στό γεγονός τοῦ θανάτου. Ὁ Ἐπίκουρος χαρακτήριζε τόν θάνατο ὡς **«φρικωδέστατον τῶν κακῶν»**³ καί μάταια προσπαθοῦσε μέ σοφιστεῖες, νά μετριάσει τόν ἐσώψυχό του φόβο γι' αὐτόν. Περισσότερο ἀπ' ὅλα ἀπεχθάνονταν οἱ ἀρχαῖοι τό σῶμα τοῦ νεκροῦ, ἡ θέα τοῦ ὁποίου τούς προκαλοῦσε φρίκη καί φόβο. Εἶναι χαρακτηριστική ἡ μαρτυρία, πῶς κατά τό μεγάλο λοιμό τοῦ 250-251 μ.Χ. στήν **Ἀλεξάνδρεια**, οἱ εἰδωολάτρες ἐγκατέλειπαν ἀφρόντιστους τούς ψυχορραγοῦντες καί ἄφηναν ἄταφους τούς νεκρούς τους: **«ἀπέφευγον τούς φιλάτους κἂν ταῖς ὁδοῖς ἔρριπτον ἡμιθανεῖς καί νεκρούς ἄταφους ἀπεσκυβαλίζοντο»**⁴. Τήν ἐγκληματική τους ἀνεπάρκεια ἀναπλήρωναν οἱ χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι, μέ κίνδυνο τῆς ζωῆς τους, φρόντιζαν ἀδιακρίτως, τούς ἀσθενεῖς καί ἔθαβαν τούς νε-

κρούς, γεγονός πού ὁμολόγησε ἀργότερα ὁ ἐμπαθής Ἰουλιανός ὁ Ἀποστάτης!

Γενικά ὅσοι ἦταν ἐπιφορτισμένοι νά φροντίζουν τούς νεκρούς θεωροῦνταν μiasμένοι καί ἀποκρουστικοί. Κανέννας δέν τούς πλησίαζε γιά νά μήν μολυνθεῖ. Σέ περίπτωση πού κάποιος ἐρχόταν σέ ἐπαφή μέ τό σῶμα τοῦ νεκροῦ ἦταν ὑποχρεωμένος νά ὑποστεῖ ἐπίμονους καί βασανιστικούς καθαρμούς ἀπό τούς ἱερεῖς, προκειμένου νά γίνει ἀποδεκτός ἀπό τήν κοινωνία! Τά ἱερατεῖα ἦταν ὑποχρεωμένα νά βρίσκονται μακριά ἀπό κάθε νεκρική διαδικασία, διότι δέν θά μπορούσαν νά «ἱερατεύσουν»! Δέν εἶναι τυχαῖο, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι περιγέλασαν τόν ἀπόστολο Παῦλο, ὅταν στήν περίφημη ὁμιλία του στήν Πνύκα ἀναφέρθηκε στήν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν, **«ἀκούσαντες δέ ἀνάστασιν νεκρῶν,...ἐχλεύαζον»**⁵. Ἡ πικρόχολη ἐκείνη χλεύη, φανερώνει ξεκάθαρα τήν τρομερή ὑπαρξιακή κενότητα τῆς ἀρχαιοελληνικῆς σκέψεως καί τό ἀπάνθρωπο πρόσωπο τῆς «ἐλληνικῆς» θρησκείας, ἡ ὁποία τροφοδοτοῦσε μανιωδῶς μέ δαιμονική ἀπαισιοδοξία τήν ἀρχαιοελληνική κοινωνία!

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ἦρθε στόν κόσμο γιά νά ἀπελευθερώσει καθολικά τό ἀνθρώπινο γένος ἀπό τά ἔργα τοῦ διαβόλου καί τά δεσμά τῆς ἁμαρτίας, τά ὁποῖα κατά τόν λόγο τοῦ Θεοῦ, ὁδηγοῦν ἀναπόφευκτα στόν θάνατο καί τά ἴδια χαρακτηρίζονται ὡς **«θάνατος»**⁶. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀναφέρει πῶς **«ἡ ἁμαρτία εἰς τόν κόσμον εἰσῆλθε καί διά τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος καί οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν»**⁷. Κατά τόν ἱερό Φῶτιο, εἶναι **«ἀναίτιος ὁ Θεός τοῦ θανάτου»**⁸. Ἀλλά ἡ ὑπέρτατη δωρεά τοῦ Χριστοῦ γιά τόν ἄνθρωπο ὑπῆρξε ἡ

2. Πίνδ. Ὀλυμπ. 77-78, Ἡσιόδ., Ἔργα καί Ἡμέραι, 156-173.

3. Διογ. Λαερτ. Ἐπικ. 10, 125.

4. Εὐσ., Ἐκκλ. Ιστ. 7, 22, 9-10.

5. Πράξ. 17, 32.

6. Ρωμ. 6, 23.

7. Ρωμ. 5, 12.

8. PG 101,1036 B.

νίκη Του κατά τοῦ θανάτου. Ὁ Χριστός μέ τήν σταυρική Του θυσία, τόν ἐκούσιο θάνατό Του καί τήν ἔνδοξη ἀνάστασή Του, νίκησε ὁλοκληρωτικά τόν ὀλεθρο τοῦ θανάτου, κατάργησε τόν καταχθόνιο Ἄδη καί ἔκλεισε ἐρμητικά τίς πύλες του γιά τούς πιστούς Του. Ὁ ἀναστημένος Κύριός μας ἔγινε ἡ «**ἀπαρχή (τῆς ἀναστάσεως) τῶν κεκοιμημένων**»⁹, δηλαδή ἔκαμε τήν ἀρχή, ἀνοίξε τόν δρόμο μέ τήν λαμπροφόρο Ἀνάστασή Του γιά τήν αἰώνια ζωή γιά ὁλόκληρο τό ἀνθρώπινο γένος. Ὁ φρικτός Ἄδης, τό προαιώνιο δεσμωτήριο τῶν ψυχῶν δέν ὑπάρχει πιά. Ὁ ἀπεχθέστατος καί μισάνθρωπος «θεός» Πλούτων (δηλαδή ὁ Ἑσφόρος) νικήθηκε κατὰ κράτος, χάνοντας ὀριστικά τήν πολύτιμη λεία του, τίς ἀπό αἰῶνος ψυχές τῶν ἀνθρώπων. Τό τρομερό ὑπαρξιακό ἄχθος δέν δικαιολογεῖται πλέον. Ὁ φόβος τοῦ θανάτου ἀνήκει στό ἐφιαλτικό προχριστιανικό παρελθόν καί τό ἐξωχριστιανικό παρόν, διότι «**τό χάρισμα τοῦ Θεοῦ (ἐστί) ζωή αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν**»¹⁰. Εἶναι αὐτό πού ὀνομάζει ὁ ἅγ. Ἰσαάκ ὁ Σύρος ὡς «**αἴσθησιν ἀθανάτου ζωῆς**»¹¹. Ὁ θάνατος καί ὁ Ἄδης ὑπάρχουν μόνο γιά ὅσους θεληματικά τούς ἐπιλέξουν ὡς προορισμό τους.

Ὁ θάνατος, ἀπό ἀναπόφευκτη φρικταστική κατάσταση, ἔγινε ἀναπαυτικός ὕπνος τοῦ σώματος μέχρι, πού θά σαλπίσει ὁ ἄγγελος τοῦ Κυρίου τήν ἀνάστασι τῶν κεκοιμημένων¹². Ὅπως ὁ Χριστός ἀνάστησε τό δικό Του σῶμα ἔτσι θά ἀναστήσει καί τά σώματα τῶν πιστῶν Του, ὡς μέλη τοῦ σώματός Του. Διότι, σύμφωνα μέ τόν ἀπόστολο Παῦλο: «**σύμφυτοι τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλά καί τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα...εἰ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καί συζήσο-**

μεν αὐτῷ, εἰδότες ὅτι Χριστός ἐγερθεῖς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει»¹³. Βιώνοντας αὐτή τήν ὑπέρτατη δωρεά ἡ Ἐκκλησία μας, ὅρισε τήν ἡμέρα τοῦ θανάτου τῶν Ἀγίων, ὡς τήν ἐπισημότερη ἐπέτειό τους, ὡς τή «**γενέθλιο ἡμέρα**» τους, κατὰ τήν ὁποία ὄχι μόνο δέν πέθαναν, ἀλλά (ἀνα)γεννήθηκαν ἐν Χριστῷ στή νέα ἀληθινή καί αἰώνια ζωή! Ὁ μέγας χριστιανός φιλόσοφος Μπερδιάγεφ, ἐκφράζοντας τή γνήσια χριστιανική ἀντίληψη γιά τόν θάνατο, ἀναφέρει ὅτι αὐτός (ὁ θάνατος) «**μαρτυρεῖ ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι προορισμένος γιά μία ἄλλη ὑψίστη ζωή. Χωρίς τόν θάνατο ἡ ὑπαρξή θά ἦταν εὐτελής καί ἀνόητη**»¹⁴! Κατά συνέπεια τίποτε τό ἀποκρουστικό δέν ἔχει ὁ θάνατος. Δέν δικαιολογεῖται πιά, τά σώματα τῶν κεκοιμημένων νά προκαλοῦν φρίκη καί φόβο, ἀλλά πρέπει νά τυγχάνουν τιμῶν καί περιποιήσεων, ὡς ἀναπόσπαστο κομμάτι τῆς ὑπόστασης τοῦ κεκοιμημένου, διότι κατὰ τή γενική ἀνάστασι τά σώματα ὅλων τῶν κεκοιμημένων θά ἐνωθοῦν ξανά μέ τίς ψυχές, ἀφθαρτοποιημένα πλέον, γιά νά ἀποτελοῦν αἰώνια καί ἀτελεύτητα τήν ψυχοσωματική ὄντοτητα τοῦ κάθε ἀνθρώπινου προσώπου στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἄλλωστε, σύμφωνα μέ τόν ἅγιο Μάξιμο τόν Ὁμολογητή «**εἰς τοῦτο ἡμᾶς πεποίηκεν ὁ Θεός, ἵνα γενώμεθα θείας κοινωνοί φύσεως, καί τῆς αὐτοῦ ἀϊδιότητος μέτοχοι, καί φανῶμεν αὐτῷ ὅμοιοι κατὰ τήν ἐκ χάριτος θέωσιν**»¹⁵. Γι' αὐτό καί οἱ χριστιανοί δείχνουν πλήρη περιφρόνησι κατὰ τοῦ θανάτου, ἡ ὁποία βιώθηκε καί βιώνεται ἀπό τούς διαχρονικούς μάρτυρες τῆς Ἐκκλησίας μας, γεγονός πού χαρακτηρίζεται ὡς «**παράλογισμός**» ἀπό τίς δυνάμεις τοῦ κόσμου.

9. Α' Κορ. 15, 21.

10. Ρωμ. 6, 23.

11. Λόγ. 38.

12. Α' Κορ. 15, 52, Ἰωάν. 5, 29.

13. Ρωμ. 6, 5-10.

14. Περί προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, σελ. 344.

15. PG 90, 1193 D.

Κατά τόν ἅγιο Ἰππόλυτο «**τό πνεῦμα τοῦ Πατρὸς διδάσκει τοὺς μάρτυρας... καταφρονεῖν μὲν τοῦ θανάτου, σπεύδειν δέ πρὸς ἐπουράνια**»¹⁶. Ὁ ἐθνικός σατιρικός συγγραφέας Λουκιανὸς μέ διάθεση εἰρωνικοῦ θαυμασμοῦ ἔγραψε πῶς οἱ χριστιανοὶ μάρτυρες καὶ ὁμολογητὲς «**καταφρονοῦσι τοῦ θανάτου**»¹⁷. Οἱ δῆμοι εἰδωλολάτρες στά πρωτοχριστιανικά χρόνια ἔμεναν ἔκθαμβοι ἀπὸ τὴν προθυμία τῶν μαρτύρων νὰ πεθάνουν γιὰ τὴν πίστη τους καὶ τὸν ἥρωισμό τους μπροστά στά φρικτὰ μαρτύρια. Τό ἴδιο γινόταν καὶ ἐπὶ τουρκοκρατίας μέ τοὺς σφαγεῖς τῶν Νεομαρτύρων μουσουλμάνους, ἀλλὰ καὶ μέ τοὺς σύγχρονους (κόκκινους) διῶκτες τῆς Ἐκκλησίας τοῦ μαρξιστικοῦ ὀλέθρου!

Ὁ κόσμος, ὅπως ἀναφέραμε, εἶναι δημιουργία τοῦ Θεοῦ, καὶ γι' αὐτό ὀνομάζεται κόσμος, δηλαδή κόσμημα. Δέν ταυτίζουμε τὸν κόσμο μέ τὸν Θεό, ὅπως κάνουν οἱ κακόδοξοι πανθεῖστες, ἀλλὰ κάνουμε τὴ σαφῆ διάκριση μεταξύ τοῦ ἀναρχοῦ Θεοῦ Δημιουργοῦ καὶ τῆς ἐν χρόνῳ δημιουργίας Του. Ὁ κόσμος εἶναι προϊόν τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ καὶ ἄρα τυγχάνει τῆς ἰδιαίτερης φροντίδας Του. Ὁλόκληρη τὴν ὑλικὴ κτίση, ζῶσα καὶ ἄψυχη, τὴ διαπερνᾷ ἡ ἄκτιστη ἐνέργειά Του, ἡ ὁποία ἐκδηλώνεται μέ τὴ λειτουργία τῶν αἰώνιων φυσικῶν νόμων, οἱ ὁποῖοι συγκροτοῦν καὶ συγκρατοῦν τό σύμπαν. Ἡ αἰεὶ ὑπάρχουσα στόν κόσμο ἄκτιστη ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ ἀποτελεῖ γιὰ τὴ χριστιανικὴ διδασκαλία τὸν λόγο τῆς ιερότητάς του. Ἡ εἴσοδος τοῦ κακοῦ στόν κόσμο ἀποτελεῖ μία ἐπίπονη καὶ θλιβερὴ παρένθεση ἡ ὁποία ἐκλείσε μέ τὴν ἐνανθρώπηση τοῦ Θεοῦ Λόγου καὶ τό ἐπὶ γῆς ἀπολυτρωτικὸ Του ἔργο. Ἀπὸ τότε καὶ ὡς τὰ ἔσχατα τῆς ἱστορίας, ἡ πορεία τοῦ κόσμου εἶναι πορεία ἀπελευθερώσεως ἀπὸ τό κακὸ καὶ ἀφθαρτοποιήσεως.

Ἡ ἐνανθρώπηση τοῦ Θεοῦ Λόγου ἀποτελεῖ ὑψίστο τεκμήριο ὅτι ἡ ἀνθρώπινη φύση ἔχει καθαγιαστεῖ ἀπὸ τὴν ἔνωσή της μέ Αὐτόν. Τό ἄχραντο σῶμα τοῦ Κυρίου ὑπῆρξε ὁ σύνδεσμος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ὑλικοῦ κόσμου. Ἡ θεοποίηση τοῦ πραγματικοῦ ὑλικοῦ σώματος τοῦ Κυρίου σημαίνει ὅχι ἀπλᾶ τὴν ἱεροποίηση τῆς κτίσεως, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ἀκόμα τὴ θεοποίησή της, ἡ ὁποία θὰ ὀλοκληρωθεῖ μέ τὴ συντέλεια τοῦ κόσμου, ἀφοῦ «**ὅταν ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτός ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν παῶσιν**»¹⁸. Πιὸ αἰσιόδοξη ἔκβαση γιὰ τὴ θεία δημιουργία δέν ὑπάρχει!

Μέσα σέ αὐτὴ τὴν προοπτικὴ ὅχι μόνο δικαιολογεῖται ἡ τιμὴ τῶν ἱερῶν λειψάνων τῶν Ἀγίων τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ ἐπιβάλλεται. Δέν ὑπάρχει, ὅπως ἀναφέραμε, τίποτε τό μιὰρὸ στόν ὁμορφο κόσμο τοῦ Θεοῦ, πολλῶ δέ μᾶλλον στό ἀνθρώπινο πρόσωπο, πού εἶναι ἡ κορωνίδα, τό ἐπιστέγασμα καὶ ἡ εὐγενέστερη καὶ τελειότερη μορφή τῆς θείας δημιουργίας. Ἰδιαίτερος ὁ πιστὸς χριστιανὸς μέ τὴν συσσωμάτωσή του στό μυστικὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, μέσω τῶν ἱερῶν μυστηρίων, γίνεται μέλος του, καθότι τὰ «**σώματα ἡμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν**»¹⁹. Οἱ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μᾶς ὑπῆρξαν συνειδητὰ μέλη Χριστοῦ. Αὐτό σημαίνει, ὅτι ἦταν καὶ θὰ εἶναι ἑσαεὶ, χριστοφόροι, θεοφόροι, φορεῖς τῶν ἀκτίστων ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τό λέει ξεκάθαρα ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «**ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγιαῖσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τό πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τό σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Χριστοῦ τηρηθεῖ**»²⁰. Ἐτσι ὁ θάνατός τους (γιὰ τὴν ἀκρίβεια ἡ κοίμησή τους), δέν διακόπτει αὐτὴ τὴ μακάρι-

16. Ἰππολ. Εἰς Δαν. II, 21.

17. Λουκ. Περὶ τῆς Περεγρίνου τελευτῆς 13.

18. Α' Κορ. 15, 28.

19. Α' Κορ. 6, 15.

20. Α' Θεσ. 6, 23.

σχέση μέ τόν Θεό. Τά λείψανά τους, προσωρινά χωρισμένα από τό πνεῦμα τους, συνεχίζουν νά εἶναι μέλη Χριστοῦ καί φορεῖς τῶν ἀκτίστων ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ, διότι ἀδιαλείπτως **«ὁ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ ἐν πνευμᾷ ἐστι»**²¹. Φανερή ἀπόδειξη αὐτῶν εἶναι τά ἄπειρα ἄφθαρτα λείψανα Ἀγίων σέ ὁλόκληρο τόν ὀρθόδοξο κόσμο, τά ὁποῖα εὐωδιάζουν καί θαυματουργοῦν, διότι, ὅπως τονίζει ὁ Μ. Βασίλειος, **«ὅτε ὑπέρ Χριστοῦ ὁ θάνατος, τίμια τά λείψανα τῶν ὁσίων αὐτοῦ»**²². Τό πιστοποιοῦν ἐπίσης τά ἀπειράριθμα τεμάχια ἁγίων λειψάνων, τά ὁποῖα ἀπό τά πρωτοχριστιανικά χρόνια ὡς σήμερα ἀποτελοῦν πολύτιμους θησαυρούς σέ ὅλες τίς τοπικές ἐκκλησίες καί τά μοναστήρια μας, πού εὐωδιάζουν καί θαυματουργοῦν. Ὁ Μ. Βασίλειος ἀναφέρει χαρακτηριστικά πῶς τό λείψανο τῆς ἁγίας μάρτυρος Ιουλίτης, τοποθετημένο σέ περίοπτη θέση τῆς πόλεως **«ἀγιάζει μέν τόν τόπον, ἀγιάζει δέ τοὺς εἰς αὐτόν συνόντας»**²³. Τά τίμια λείψανα τῶν Ἀγίων μας εἶναι οἱ ἀείρρευστες πηγές ἁγιασμοῦ τῶν πιστῶν, ἀντλώντάς τον ἀπό τήν ἀστείρευτη πηγή τοῦ ἁγιασμοῦ, τόν Θεό!

Ὡς ὀρθόδοξοι πιστοί ὄχι μόνο δέν μᾶς προκαλεῖ ἀποστροφή, ἀηδία καί φόβο ἡ θέα τῶν ἱερῶν λειψάνων, ἀλλά τό ἀντίθετο χαρά, ἰλαρότητα, ἡρεμία καί προπαντός ἐλπίδα. Οἱ **«Ἀποστολικές Διαταγές»** κείμενο τοῦ 4ου αἰῶνος, συστήνουν στοὺς πιστούς: **«μὴ βδελύσεσθε τά τούτων (τῶν μαρτύρων) τά λείψανα»**²⁴. Τιμώντας τά ἱερὰ λείψανα, τιμᾶμε τόν Θεό, τόν δημιουργό τῶν σωμάτων. Τιμᾶμε τόν Χριστό καί τά μέλη τοῦ ἁγίου σώματός Του. Τιμᾶμε τό Ἅγιο Πνεῦμα, τοῦ Ὁποίου ἡ χάρη βρῖσκεται σέ αὐτά, διότι τά σώματα τῶν Ἀγίων **«ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματος ἐστίν»**²⁵. Γι'

αὐτό καί μᾶς παραγγέλλει ὁ ἀπόστολος Παῦλος: **«δοξάσατε δὴ τόν Θεόν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν καί ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἃτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ»**²⁶. Τιμᾶμε ἐπίσης στά ἱερὰ λείψανα τῆ θεωμένη μας ἀνθρώπινη φύση. Κι ἀκόμη στά ἱερὰ λείψανα τιμᾶμε τήν θεοδημιούργητη ὑλική κτίση, τῆς ὁποίας αὐτά εἶναι ὁμοούσια καί τεθεωμένα μέρη. Ὅρισμένοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὁμιλοῦν γιά «ἅγιο ὕλισμό», ἐντελῶς διάφορο του δύστηνου ἀθεϊστικοῦ ὕλισμοῦ!

Ἀλλά εἶναι ἀπαραίτητο νά κάνουμε καί μία ἄλλη διευκρίνιση. Μᾶς κατηγοροῦν οἱ ἐκκλησιομάχοι, ὅτι λατρεύουμε πτώματα, ὅτι εἴμαστε «πτώματολάτρες». Ἀπαντοῦμε γιά πολλοστή φορά ὅτι ἡ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι πορευόμενη Ἐκκλησία μᾶς ἔχει ξεκαθαρίσει τά πράγματα. Κάνει τήν ἀπαραίτητη διάκριση μεταξύ λατρείας, ἡ ὁποία ἀπευθύνεται μόνο στόν Τριαδικό Θεό καί μεταξύ τιμῆς, πού ἀπευθύνεται στοὺς ἁγίους Του. Δέν λατρεύουμε λοιπόν τά λείψανα τῶν Ἀγίων μας, ἀλλά τά σεβόμαστε καί τά τιμᾶμε ὡς μέλη Χριστοῦ. Τά φυλάσσουμε, τά φροντίζουμε καί τά ἀγγίζουμε, ὡς καί τά δικά μας μέλη, ἀφοῦ ὅλοι οἱ πιστοί συναποτελοῦμε ἓνα σῶμα. Τά ἀσπαζόμαστε μέ εὐλάβεια, γιά νά ἁγιαστοῦμε ἀπό αὐτά, ἀφοῦ εἶναι κεχαριτωμένα καί ἁγιασμένα. Οἱ πρῶτοι χριστιανοί κατὰ τήν περίοδο τῶν διωγμῶν, στίς κατακόμβες, τελούσαν τή Θεία Λειτουργία ἐπάνω στοὺς τάφους τῶν μαρτύρων. Αὐτή ἡ συνήθεια συνεχίζεται ὡς τίς μέρες μας, κατὰ τήν τελετή τῶν ἐγκαινίων τῶν ναῶν τοποθετοῦνται ἱερὰ λείψανα στήν ἁγία τράπεζα, ὅπως **«ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου (εἶναι) αἱ ψυχαί τῶν ἐσφαγμένων διὰ τόν λόγον τοῦ Θεοῦ»**²⁷ καί ὅπως θεσμοθέτησε μέ τόν ζ' κανόνα τῆς ἡ Ζ' Οἰκουμενικῆς Σύνοδος.

21. Α' Κορ. 5, 17.

22. PG 30, 112.

23. Θ.Η.Ε., τόμ. 8, 113.

24. ΣΤ, 5-7.

25. Α' Κορ. 6, 19.

26. Α' Κορ. 6, 20.

27. Αποκ. 6, 9.

Εἶναι ἀπαραίτητο νά τονίσουμε καί τοῦτο: ὅτι τά Ἱερά Λείψανα δέν εἶναι μαγικά σύνεργα, φετίχ, ἀνάλογα τῶν θρησκευτῶν τοῦ κόσμου. Θαυματουργοῦν καί αὐτό τό γνωρίζει καλᾶ τό ἐκκλησιαστικό πλήρωμα. Ἀλλά ἡ χάρη αὐτή λειτουργεῖ πάντα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Τά Ἱερά Λείψανα εἶναι ἱερά καί θαυματουργά μέσα στή λειτουργία τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος καί ποτέ ἔξω ἀπό αὐτό. Γιά παράδειγμα, Λείψανα Ἀγίων στίς αἰρετικές θρησκευτικές κοινότητες εἶναι ἀνενεργά, στερημένα τῆς θείας χάριτος, ἡ ὁποία ὑπάρχει μόνον στήν Ἐκκλησία.

Ὁ πρῶτος διδάξας τό μῖσος καί τήν ἀποστροφή κατά τῶν ἱερῶν λειψάνων εἶναι ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνος, διάβολος. Ὁ ἀγιασμός καί ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου τόν βασανίζει ἀπελπιστικά. Οἱ ἅγιοι εἶναι τά πλέον μισητά ὄντα γιά ἐκεῖνον, γι' αὐτό ἐκδηλώνει τό ἄσβεστο μῖσος στά τίμια καί ἀγιασμένα λείψανά τους. Εἶναι γνωστό τό ὕβρεολόγιο τῶν πονηρῶν πνευμάτων, μέσω ἄτυχων ἀσθενῶν δαιμονισμένων, κατά τῶν ἱερῶν λειψάνων, σέ μεγάλες πανηγύρεις, ὅπως λ.χ. τοῦ ἁγίου Γερασίμου στήν Κεφαλονιά! Ὁ ἱερός Χρυσόστομος ἀναφέρει, πῶς «**τῶν γάρ λειψάνων φερομένων**» κατανικᾶται «**τῶν δαιμόνων ἡ δύναμις**»²⁸. Οἱ εἰδωολάτρες διώκτες τῶν πρώτων χριστιανῶν μισοῦσαν μέ πάθος τό σέβας πρὸς τά σώματα τῶν καλλινίκων μαρτύρων, καί γι' αὐτό φρόντιζαν νά τά ἐξαφανίζουν. Ὁ θρησκομανῆς αὐτοκράτορας **Διοκλητιανός** εἶχε δώσει διαταγή νά καίγονται μαζί μέ τά βιβλία τῶν χριστιανῶν καί τά λείψανα τῶν μαρτύρων! Ὁρδές φανατικῶν εἰδωολατρῶν, μέ ἐπικεφαλῆς τοὺς ἀδίστακτους ἱερεῖς τῶν εἰδώλων, ἐξαφάνισαν τό μέγα μέρος τῶν λειψάνων τῶν μαρτύρων, πού κατεῖχε ἡ Ἐκκλησία ὡς τότε πράγμα πού

συνέχισε μέ μανία ὁ **Ἰουλιανός ὁ Παραβάτης** (361-363), ὁ ὁποῖος ξέσπασε μέ ἀνείπωτη μανία κατά τῶν ἱερῶν λειψάνων τῆς Ἀντιόχειας, διότι τοῦ διεμήνυσε ὁ μάντης τοῦ «**Δαφναίου Ἀπόλλωνα**», ὅτι δέ μπορούσε νά χρησιμοδοτήσῃ λόγῳ τῆς ὑπαρξης παρακείμενα τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου μάρτυρα Βαβύλα. Ὁ χριστιανομάχος αὐτοκράτορας κατέστρεψε τό ἱερό λείψανο καί μαζί χιλιάδες ἄλλα λείψανα, μέ ἀποκορύφωμα τῇ βεβήλωση καί καταστροφή τῶν λειψάνων τοῦ Τιμίου Προδρόμου στήν Παλαιστίνη! Σέ ὁλόκληρη τήν αὐτοκρατορία ἔλαβαν χώρα ἀπίστευτες βεβηλώσεις χριστιανικῶν τάφων ἀπό στίφη φανατικῶν εἰδωολατρῶν. Τότε καταστράφηκε τό ἐναπομείναν μέρος τῶν ἱερῶν λειψάνων μαρτύρων τῆς περιόδου τῶν διωγμῶν, ἐκτός ἐλαχίστων. Σέ πολλές περιπτώσεις ἀναμείγνυναν τά ἱερά λείψανα μέ ὁστᾶ ζώων καί τά ἔριχναν σέ χωνευτήρια γιά νά μήν εἶναι δυνατή ἡ ἀναγνώρισή τους! Εἶναι πιά ὁλοφάνερο: ἡ μανία τῶν χριστιανομάχων κατά τῶν ἱερῶν λειψάνων ὑποβάλλεται ἀναμφίβολα ἀπό τόν ὑποβολέα τους τόν διάβολο καί γι' αὐτό ἐκδηλώνεται μέ τόση δαιμονική μανία!

Στούς εἰδωολάτρες καί στοὺς σύγχρονους «ὀρθολογιστές» ἡ θέα τῶν νεκρῶν καί τῶν τάφων γεννοῦσε καί γεννᾷ αἰσθήματα τρόμου, ἀποστροφῆς καί ἀπαισιοδοξίας, κι αὐτό εὐνόητο, διότι τοὺς θυμίζει τήν ἐκμηδένισή τους. Γι' αὐτό ζητοῦν ἐπίμονα τήν ἀποτέφρωση τῶν πτωμάτων, γιά νά ἀπαλλαχτοῦν ἀπό αὐτά τό συντομότερο δυνατό καί ὀριστικά! Ἀντίθετα σέ ἐμᾶς τοὺς πιστοὺς ἡ ἐπαφή μας μέ τοὺς κεκοιμημένους ἀδελφούς μας, τά κοιμητήρια καί τά ἱερά λείψανα τῶν Ἀγίων μας, γεννᾷ αἰσθήματα αἰσιοδοξίας, ἡρεμίας καί μακάριας ἐλπίδος, διότι ὅπως ἐπισημαίνει ὁ ἱερός Χρυσόστομος «**μνήματα ἁγίων οὐ σοροὶ καί λάρνακες καί στήλαι καί**

28. PG 63, 470.

γράμματα, ἀλλ' ἔργων κατορθώματα καὶ πίστεως ζῆλος»²⁹. Γιά νά βεβαιωθεῖ κάποιος γιά τήν ἰλαρότητα καὶ αἰσιοδοξία αὐτή, ἅς ἀνατρέξει στίς παλαιοχριστιανικές κατακόμβες γιά νά διαπιστώσει, ἀπό τόν διάκοσμο καί τίς ἐπιτάφιεσ ἐπιγραφές, τή ριζικά διαφορετική μας ἀντιμετώπιση τοῦ θανάτου. Ἀναφέρουμε γιά παράδειγμα τήν ἐξῆς ἐπιτάφια ἐπιγραφή, ἡ ὁποία βρέθηκε σέ κατακόμβη τῆς Ρώμης: «**Ἡ σὰρξ ἐνθάδε κεῖται, ψυχὴ δὲ ἀνακαινισθεῖσα πνεύματι Χριστοῦ, εἰς οὐρανὸν Χριστοῦ βασιλείαν μετὰ τῶν ἁγίων ἀνελήφθη**». Ἐδῶ ὁ τάφος δέν εἶναι μακάβριο θέαμα, ἀλλὰ πηγὴ μακάριος ἐλπίδος! Τὰ ὀστεοφυλάκια στὰ μοναστήρια μᾶς εἶναι χῶροι περισυλλογῆς τῶν μοναχῶν. Ἡ κοίμηση τοῦ πιστοῦ ὄχι μόνον δέν λογίζεται ὡς ἐκμηδένιση, ἀλλὰ ὡς ἡ ἀναγέννησή του ἐν Χριστῷ, στήν αἰώνια ζωὴ καὶ ἡ εἰσοδός του στήν ἀτέρμονη βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Στόν ὁδυρμό τῆς ἀπελπισίας τῶν χριστιανομάχων μπροστά στόν θάνατο καὶ στόν ἐφιαλτικό τους διαρκή τρόπο γιά τήν ἐκμηδένισή τους, ἀντιπαραθέτουμε, ὄχι ἀπλᾶ τήν πίστη μας, ἀλλὰ τή βεβαιότητά μας, γιά τήν αἰώνια ζωὴ μας, ἡ ὁποία ἀπορρέει ἀπό τήν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος «**πρωτότοκος τῶν νεκρῶν ἐγένετο**». Στὴ φρικιαστικὴ προσμονὴ τῶν νεοπαγανιστῶν, νά βρεθοῦν δικαιοματικά μετὰ θάνατον στό σκοτεινὸ καὶ ἀραχνιασμένο «**βασίλειο**» τοῦ κορυφαίου «**θεοῦ**» τους Πλούτωνα, ἀντιπαραθέτουμε τὴ μακάρια καὶ βεβαία ἐλπίδα μας νά βρεθοῦμε κάτω ἀπὸ τὸ θρόνο τῆς μεγαλοσύνης τοῦ Θεοῦ, νά ἀκτινοβολοῦμε ἀπὸ τὸ ἐκτυφλωτικὸ φῶς τῆς Θεότητος, νά συμβασιλεύουμε μέ τόν Χριστὸ μας στοὺς ἀτελεύτητους αἰῶνες, διότι δέν εἴμαστε πιά ἀπλοῖ λάτρες Του, ὅπως οἱ παγανιστὲς τῶν «**θεῶν**» τους, ἀλλὰ «**υἱοὶ καὶ κληρο-**

νόμοι Θεοῦ διὰ Χριστοῦ»³⁰! Ὁ θάνατος, ἡ φθορὰ καὶ ἡ ἐκμηδένιση εἶναι «**προνόμια**» μόνο τῶν ἀπίστων! Ἀντίθετα «**ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν**»³¹. Ὁ θάνατός μας εἶναι τὸ πέρασμα στήν ὄντως ζωὴ. Ἀφόρητη ὁσμὴ θανάτου ἀποπνέουν τὰ λείψανα ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἐθελοῦσια ἀποκόπηκαν ἀπὸ τὴν πηγὴ τῆς ἀφθαρσίας, τόν Χριστό καὶ ἀποστερήθηκαν τὴ θεία χάρη. Τουναντίον, τὰ τίμια λείψανα τῶν Ἁγίων μας, εἶναι «**τιμιώτερα λίθων πολυτελῶν καὶ δοκιμώτερα ὑπὲρ χρυσίου**»³², «**θησαυρὸς ἀτίμητος...τῇ ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ καταληφθέντα**»³³, ὡς μέλη Χριστοῦ, καὶ «**ἐνώσει ἀφάτω**» μέ τὸ δικό Του σῶμα κατὰ τόν ἅγιο Συμεὼν τόν Νέο Θεολόγο. Διότι, διὰ τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων καὶ ἰδίως διὰ τῆς Θείας Εὐχαριστίας ἐνώθηκαν ὀντολογικά μέ Ἐκεῖνον. Εἶναι θεοποιημένα καὶ μερικά ἐξ αὐτῶν ἀφθαρτοποιημένα σώματα καὶ μέλη, εἰς τύπον τοῦ ἐνδόξως ἀναστημένου σώματος τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ³⁴, ὁ Ὅποιος φέρει «**ἐν ἑαυτῷ κινουμένην ζωὴν... αἰῶδιον καὶ μηδενὶ θανάτῳ πεπρατουμένην**» κατὰ τόν ἅγιο Μάξιμο τόν Ὁμολογητὴ³⁵. Τέτοια τιμὴ καὶ ὕμνος γιά τὸ ἀνθρώπινο σῶμα δέν ἔχει ἀποδοθεῖ ποτέ ἄλλοτε ἀπὸ κανένα καὶ καμιὰ πίστη! Μόνο ἐμεῖς τιμᾶμε τὸ θεοδημιούργητο ἀνθρώπινο σῶμα, μέχρι τὸ ἔσχατο μικρομόριό του, στὰ τιμημένα λείψανα τῶν Ἁγίων μας, σὲ ἀντίθεση μέ τοὺς συκοφάντες μας, οἱ ὁποῖοι τὸ καταφρονοῦν κατάφορα. Ἡ δικὴ μας ἡ φιλανθρωπία φτάνει καὶ ὡς τοὺς νεκρούς, ἐνῶ ἡ δικὴ τους δέν ξεπερνᾷ τὸν ἑαυτό τους. Αὐτὴ εἶναι μία ἀπὸ τίς πάμπολλες εἰδοποιεῖς διαφορὲς μας.

30. Γαλ. 4, 7.

31. Α' Ἰωάν. 3, 14.

32. Μαρκ. ἀγ. Πολυκ. PG 5, 1044 A.

33. Μαρκ. ἀγ. Ἰγνατίου, ΘΗΕ, τόμ. 8, στ. 113.

34. Α' Κορ. 15, 44.

35. PG 91, 1144 C.

29. PG 50, 600.

Η ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΤΗΣ... ΚΑΤΑΘΛΙΨΗΣ!

του κ. Κωνσταντίνου Γ. Παπαδημητράκοπουλου

Είναι αλήθεια πώς ζούμε στην εποχή της τεχνολογίας, της έπιστήμης, της υπεραφθονίας, του καταναλωτισμού, των ανέσεων. Καί στην εποχή των ραγδαίων εξελίξεων πού υπόσχονται τά πάντα. Ωστόσο ποιός θά τό περίμενε ότι ταυτόχρονα ζούμε καί στην εποχή των ψυχολογικών προβλημάτων, του μεγάλου ψυχικού κενού καί των άδιεξόδων, ότι τελικά ζούμε στόν «πολιτισμό της κατάθλιψης», όπως αποκαλείται; Μιά κατάσταση πού κατευθύνεται από μία καλά σχεδιασμένη κουλτούρα, αυτή την όποία θά μπορούσαμε νά αποκαλέσουμε «κουλτούρα της κατάθλιψης»! Τί ακριβώς συμβαίνει; Αξίζει νά τό δούμε...

Τελευταία βρήκε μεγάλη διάδοση στό διαδίκτυο μία φωτογραφία μέ μία κοπέλα καθισμένη σ' ένα κάθισμα του μετρό της Μόσχας. Είχε «γκόθ» στύλ καί εμφάνιση (μαύρα ρούχα, μαύρα βαμμένα μαλλιά, μαύρο μακιγιάζ κ.λπ.) καί πάνω στό πόδι της νά βρίσκεται ένα μεγάλο μαύρο κοράκι δεμένο μέ λουρί!

Τό πρωτότυπο γιά τούς πολλούς -γι' αυτό καί βρήκε μεγάλη δημοσιότητα ή φωτογραφία- ήταν αυτό ακριβώς τό κοράκι πού είχε πάρει τή θέση κατοικίδιου ζώου, γεγονός έντελώς άσυνήθιστο. Όμως άν προσέξει κανείς καλά αυτή τή φωτογραφία θά διαπιστώσει καί τήν έντονη καταθλιπτική εμφάνιση αυτής της κοπέλας. Όπότε ή φωτογραφία αυτή δέν είναι τίποτε άλλο τελικά, παρά ή ίδια ή αποκάλυψη αυτού του «πολιτισμού της κατάθλιψης» πού ζούμε!

Οί ειδικοί κάνουν λόγο γιά τήν παγκόσμια «έπιδημία» των ψυχικών διαταραχών, επικαλούμενοι μάλιστα καί τά στοιχεία του Παγκόσμιου Όργανισμού Υγείας. Τό

10 - 12% του συνόλου του πληθυσμού όλων των ήλικιών πάσχει από ψυχικές ασθένειες κι είναι θέμα χρόνου ή κατάθλιψη νά είναι ή δεύτερη αίτία θανάτου παγκοσμίως!

Τό πρόβλημα αυτό δυστυχώς άγγίζει καί τούς νέους, πού όλο καί πιό πολύ κλείνονται στόν έαυτό τους καί δέν έχουν όρεξη γιά τίποτα! Διέξοδο βρίσκουν στόν ήλεκτρονικό τους ύπολογιστή, στό διαδίκτυο, στά βιντεοπαιχνίδια καί στίς ίστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης. Μέ τά όποια όσο ασχολούνται, τόσο χειροτερεύουν τήν κατάστασή τους. Ναί!

Σύμφωνα μέ στοιχεία της UNISEF τά παιδιά μέ τήν περισσότερο κακή διάθεση καί τάση πρός δυστυχία, είναι αυτά των Η.Π.Α. καί της Μ. Βρετανίας. Κατά τούς ειδικούς δέ, τά τελευταία 25 χρόνια, μειώνεται σταθερά ή ήλικία έναρξης της μείζονος κατάθλιψης!

Οί παράγοντες πού οδηγούν τήν άνθρωπότητα σ' αυτή τήν κατάσταση, καί ιδιαίτερα τίς αποκαλούμενες «άνεπτυγμένες κοινωνίες», είναι βέβαια πάρα πολλοί πού δέν είναι δυνατόν νά αναπτύξουμε έδω. Όστόσο θά θέλαμε νά τονίσουμε κάτι πού τό θεωρούμε πάρα πολύ σημαντικό, προκειμένου νά βοηθήσουμε στην αντιμετώπιση του προβλήματος. **Ότι, δηλαδή, αυτή ή κατάσταση είναι σαφώς κατευθυνόμενη καί μάλιστα μέσα από μία ιδιαίζουσα κουλτούρα, τήν «κουλτούρα της κατάθλιψης», όπως θά τήν λέγαμε.**

Αλλά θά γίνει καλύτερα κατανοητό τό φαινόμενο, μέσα από τά έξης χαρακτηριστικά παραδείγματα:

Πρῶτο παράδειγμα. Είναι πολύ αποκαλυπτική ή περίπτωση μέ τά λεγόμενα «τόπ

μόντελ». Τή στιγμή πού πηγαινοέρχονται στην «πασαρέλα», μοιάζουν μέ... θεές! Καί τί δέν ἔχουν. Όμορφιά -πού ζηλεύουν ἑκατομμύρια κορίτσια σ' ὅλο τόν κόσμο γι' αὐτό καί τίς θέτουν σάν πρότυπο!-, μεγάλες οἰκονομικές ἀμοιβές, νιάτα, δόξα, ροῦχα πανάκριβα κ.λπ. Ὡστόσο τί ἄλλο παρατηρεῖ κανεῖς; Πώς εἶναι ὅλες τους πάντοτε ἀγέλαστες, κατηφεῖς καί μελαγχολικές! Λές πώς κι αὐτό εἶναι τῆς μόδας, λές πώς κι αὐτό εἶναι ἕνα ἀκόμη «ἐμπόρευμα» πού τούς ἔδωσαν νά προωθήσουν μαζί μέ ὅλα τα ἄλλα!

Δεύτερο παράδειγμα. Στά ἐξώφυλλα τῶν κοσμικῶν περιοδικῶν, ὅποια κι ἂν εἶναι αὐτά, τό ἴδιο ἀκριβῶς παρατηρεῖ κανεῖς. Τά πρόσωπα νά εἶναι πανέμορφα, ἀλλά καί ταυτόχρονα ἀγέλαστα, μελαγχολικά, δίχως κανενός εἶδους αἰσιοδοξία. Τό ἴδιο λίγο ὡς πολύ συμβαίνει καί μέ τά κείμενά τους. Μέχρι κι αὐτές οἱ κοῦκλες στίς βιτρίνες τῶν καταστημάτων ἔχουν τήν ἴδια ὄψη. Λές καί τά συννεφιασμένα μελαγχολικά πρόσωπα εἶναι ἐκεῖνα πού ἔχουν πέραση σήμερα!

Τρίτο παράδειγμα. Ἀναφέρεται, ὅτι οἱ ἐνέσεις Botox καί μάλιστα στό πρόσωπο γίνονται ὁλοένα καί πιό δημοφιλεῖς σέ ἄτομα κάτω των 25 ἐτῶν, ἰδιαίτερα δέ στή Μ. Βρετανία! Καί γιατί τό κάνουν αὐτό οἱ νέοι; Σύμφωνα μέ τήν ἐπιθεώρηση Journal of Aesthetic Nursing, γιά νά ἀποκτήσουν ἐκεῖνο τό «ἀνέκφραστο παγωμένο πρόσωπο» πολλῶν διασημοτήτων!

Τέταρτο παράδειγμα. Λένε γιά τούς σχεδιαστές μόδας, ὅπως τόν Γάλλο Μαρτέν Μαρζιελά, ὅτι ἔχουν λόγο πού ντύνουν τίς γυναικες μέ ἡμικατεργασμένα ροῦχα. Μέ τόν τρόπο αὐτό τῆς «ρακένδυτης φιλοσοφίας», θέλουν νά ἐξυμνήσουν ὄχι μόνο

τήν ἰσοπέδωση καί τήν ἐγκατάλειψη, ἀλλά καί τόν πεσιμισμό! Ἐνα πανάκριβο τζίν εἶναι ξεφτισμένο, ἕνα κασμιρένιο πουλόβερ ἔχει μιά μελαγχολική τρύπα σοφά σχεδιασμένη, πού συμβολίζει -λένε- τήν μοιρολατρία! Κάθε τόσο διαβάζει κανεῖς στίς συνεντεύξεις, ὄχι μόνο τραγουδιστῶν ἀλλά καί πολλῶν ἄλλων δημιουργῶν, νά λένε ὅτι ἡ θλίψη εἶναι ἀπλῶς ἕνας τρόπος γιά νά ἐκφραστοῦν καλύτερα!

Πέμπτο παράδειγμα. Θά ἔχουμε παρατηρήσει, πώς τελευταῖα, τά μελανά χρώματα εἶναι ἡ νέα τάση τῶν διαφημιστικῶν ἐταιρειῶν. Γι' αὐτό καί βλέπουμε οἱ σκουρὲς συσκευασίες νά γίνονται μόδα ἀκόμη καί γιά τά παγωτά, τίς ὀδοντόκρεμες, τά σαμπουάν καί τά ἀπορρυπαντικά, ἂν καί τό μαῦρο χρῶμα δέν συνάδει μέ τίς ἐννοιες τῆς καθαριότητας καί τῆς ὑγιεινῆς! Κι ἐκεῖ πού εἶχαμε τά μαῦρα ροῦχα, τά μαῦρα αὐτοκίνητα κ.λπ., τώρα ἔχουμε μαῦρες ἀκόμη καί τίς πιστωτικές κάρτες! Μαῦρες καί τίς μπίρες ὄχι μόνο στή συσκευασία ἀλλά καί στό περιεχόμενο! Μαύρη τή ζάχαρη, μαῦρα καί τά ζυμαρικά, ἂν καί κατά τούς ψυχολόγους τό πορτοκαλί χρῶμα εἶναι ἐκεῖνο πού ἀνοίγει τήν ὄρεξη! Οἱ διαφημιστές λένε, ὅτι τάχα «τό μαῦρο βοηθᾷ τίς ἐταιρεῖες νά ξεχωρίζουν»!

Ἑκτο παράδειγμα. Ἄν ἀνοίξουμε τυχαῖα τό ραδιόφωνο κι ἀκούσουμε τήν ὅποια μουσική καί τά τραγούδια τοῦ κόσμου παίζονται ἐκεῖνη τήν ὥρα, καί τήν Ἑλληνική -γιατί ὄχι-, θά διαπιστώσουμε αὐτή τή μελαγχολία, τή θλίψη, τόν πεσιμισμό καί τήν κατάθλιψη νά εἶναι διάχυτα!

Μάλιστα σύμφωνα μέ ἔρευνα τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Τορόντο καί τοῦ Ἐλεύθερου Πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου πού δημοσιεύτηκε στήν ἐπιστημονική ἐπιθεώρηση

«Science», ή σημερινή πόπ για παράδειγμα, είναι σαφώς λυπητερή και μάλιστα περισσότερο απ' ό,τι ήταν στό παρελθόν!

Παρατηρήθηκε, δηλαδή, ότι τά σημερινά τραγούδια της πόπ είναι μεγαλύτερης διάρκειας κι έχουν πιο αργό τέμπο σε σχέση με τα παλαιότερα πόπ κομμάτια όπως ήταν εκείνα των Άμπα και των Μπίτλς, με αποτέλεσμα να μάς (κατα)θλίβουν ακόμη περισσότερο! Από την ανάλυση δέ 1000 τραγουδιών προέκυψε ότι οι «λυπητερές» αυτές μελωδίες της πόπ έχουν διπλασιαστεί σε σχέση με τό παρελθόν!

Έβδομο παράδειγμα. Έχει παρατηρηθεί πώς πολλά μικρά ή μεγάλα κινήματα της νεολαίας, όπως παλαιότερα εκείνα των γκράντζ (grunge) και του νεοπάνκ (neorank), πέραν απ' την αίσθηση του άτακτοποίητου, του μή κατασκευασμένου κ.λπ. πού δημιουργούσαν, ταυτόχρονα εξέφραζαν και τόν... σύγχρονο ρομαντισμό της θλίψης! Επιπλέον υποστηρίζεται βάσιμα πώς ακόμη και τό προκλητικό ντύσιμο της νεολαίας, ή μεγάλη άνθηση της παντός είδους νυχτερινής διασκέδασης, ή χρήση των ναρκωτικών, ή μεγάλη κατανάλωση αλκοόλ, ή εξάρτηση απ' τό διαδίκτυο, τό «κόλλημα» με τά ηλεκτρονικά παιχνίδια, όλα αυτά τά φαινόμενα του καιρού μας, έχουν ως αίτια τους την κατάθλιψη!

Αν προσέξουμε όλα αυτά κι αν τά ερευνήσουμε σε βάθος, θά διαπιστώσουμε πώς σε πολύ μεγάλο βαθμό, ή όλη αυτή κατάσταση της θλίψης, είναι σαφώς σχεδιασμένη και καλά μελετημένη. Δέν είναι μόνο ή αποκάλυψη του ήδη υπάρχοντος προβλήματος.

Ο ρόλος του μάρκετινγκ είναι σαφέστατος. Τόν είδαμε! Λέγεται δέ ότι, ειδικά αυτό τό μαύρο χρώμα στά προϊόντα άρχισε να καθιερώνεται σταδιακά και άνεπαίσθητα στη συνείδηση του κόσμου από τή δεκαετία του 1980! Τότε πού τό συνέδεσαν ακόμη και με τίς έννοιες του κύρους, της έξουσίας, της

έπιρροής και της άναγνώρισης για να έπικρατήσει, γιατί από μόνο του είναι σαφώς άντιεμπορικό!

Έτσι τό θέμα χειρίζονται σαφώς οι πολυεθνικές, όποιες κι αν είναι αυτές. Τών τροφίμων, της μουσικής, της μόδας, της ένδυμασίας, του καλλωπισμού, της καθαριότητας, των έντύπων, των βιντεοπαιχνιδιών -έκει να δείτε τί γίνεται!- κ.λπ. Και βεβαίως ή «διεθνής των πονηρών», πού τίς κατευθύνει!

Κι όμως σύμφωνα με έρευνα του Πανεπιστημίου του Βερμόντ των Η.Π.Α. πού εξέτασε τά όσα γράφονται και λέγονται σε 10 γλώσσες του κόσμου, διαπιστώθηκε ότι οι άνθρωποι χρησιμοποιούν περισσότερο τίς θετικές λέξεις και λιγότερο τίς άρνητικές. Με άλλα λόγια τείνουν να βλέπουν τή φωτεινή πλευρά της ζωής. **Αυτό ακριβώς είναι εκείνο πού θέλει να άνατρέψει ή «κουλτούρα της κατάθλιψης»!**

Ας δούμε και κάτι ακόμη. Οι ειδικοί έπιστήμονες επικαλούνται τή θεωρία της προσωπικής άνάδρασης της ψυχολογίας, σύμφωνα με τήν όποία οι έκφράσεις του προσώπου μας όχι μόνο άποκαλύπτουν τά συναισθήματά μας, αλλά μπορούν και να τά έπηρεάσουν. Έτσι ενώ τό χαμόγελο μπορεί να βελτιώσει τή διάθεσή μας, οι έκφράσεις της λύπης τήν επιδεινώνουν! «Χαμογελάμε επειδή είμαστε ευτυχισμένοι, όμως και τό χαμόγελο μπορεί να μάς κάνει ευτυχισμένους», λένε πολύ χαρακτηριστικά.

Σύμφωνα με έρευνα του Πανεπιστημίου του Σέντ Λούις, ακόμη και τό στρές μοιάζει με τό... κρυολόγημα! Μπορεί, δηλαδή, να... έξαπλωθεί ταχύτατα στον πληθυσμό και να τό «κολλήσουμε» εύκολα, όπως συμβαίνει με τό κοινό κρυολόγημα!

Επιπλέον έχει διαπιστωθεί πώς τόσο τά θετικά όσο και τά άρνητικά συναισθήματα είναι μεταδοτικά ακόμη και μέσω των κοινωνικών δικτύων (facebook, twitter κ.λπ.),

Ο «ΠΟΛΥΣ ΟΧΛΟΣ» ΚΑΙ ΤΑ ΑΓΑΘΑ

τῆς κ. Φωτεινῆς Περγιουδάκη
μέλους τοῦ Πν.Σ. τῆς Π.Ε.Γ.

Ὁ «πιστός καί φρόνιμος δούλος», τό κυβερνῶν σῶμα τῆς «Σκοπιᾶς», ἐξακολουθεῖ νά δελεάζει τοὺς ὁπαδοὺς τῆς μέ τᾶ ἀγαθὰ πού θά ἀπολαύσουν ἂν περάσουν ζωντανοί μετά τόν Ἀρμαγεδῶνα στόν γήινο Παράδεισο, ἀλλά καί κάνει κρίση γιά τὰ πονηρά συστήματα καί τοὺς ἀνθρώπους.

2017, «Σκοπιά», Ἀπρ. 2017, σελ. 10-11: «Αὐτή τη στιγμή ὁ Ἰεχωβά δίνει στους πονηροὺς ἀνθρώπους τὴν ευκαιρία νὰ ἀλλάξουν μέχρι τὴν μεγάλη θλίψη... Ὡς άτομα δὲν ἔχουν λάβει ἀκόμα τὴν τελικὴ τους κρίση. Αὐτό πον ἔχει καταδικαστεῖ εἶναι τὸ σύστημα».

Ποιοί εἶναι οἱ πονηροὶ ἄνθρωποι στοὺς ὁποίους δίδεται, κατὰ τὴν «Σκοπιά» ἡ εὐκαιρία νὰ ἀλλάξουν μέχρι τὴν μεγάλη θλίψη; Εἶναι «οἱ θρησκευτικὲς οργανώσεις... οἱ κυβερνήσεις πον υποκινοῦν τὸν πόλεμο... οἱ ἀπληστες επιχειρήσεις».

Ἐδῶ, ἡ «Σκοπιά» ἐπανερχεταί στὴ γνωστή διδασκαλία τῆς γιά ὅσους ἀνήκουν στὴ σατανικὴ ὁργάνωση καί εὐθύνονται γιά τὴν δυστυχία τοῦ κόσμου.

Στὴ συνέχεια, ἡ «Σκοπιά» ἐρωτᾷ: «Ποιοί θα παραμείνουν ἀντικαθιστώντας τοὺς πονηροὺς ἀνθρώπους;» Καί ἀπαντᾷ: «Οἱ δίκαιοι θα γίνουν κάτοικοι τῆς γῆς καί θα κατοικοῦν γιά πάντα σ' αὐτήν... (Ψαλμ. 37: 11, 29). Οἱ πῶροι εἶναι αὐτοὶ πον δέχονται ταπεινά τὴν διδασκαλία καί τὴν καθοδήγία τοῦ Ἰεχωβά. Ἀλλά, στο νέο κόσμο πον θα ἐρθεῖ, οἱ πῶροι καί οἱ δίκαιοι δὲν θα εἶναι οὔτε ἡ μειονότητα, οὔτε ἡ πλειονότητα – θα εἶναι οἱ μόνοι ζωντανοὶ ἄνθρωποι».

Πότε θα ἀρχίσει ἡ «μεγάλὴ θλίψη» καί ποιοί εἶναι οἱ «δίκαιοι» καί οἱ «πῶροι» πού θα μείνουν στὴ γῆ; Ἀσφαλῶς μόνον οἱ ὁπαδοὶ τῆς ἐταιρείας, πού ἀκολουθοῦν τίς ἐντολές τῆς.

Σελ. 11-12: «Ἡ μεγάλη θλίψη θα ἀρχίσει ὅταν τὰ πολιτικὰ στοιχεῖα στραφούν ἐναντία σε ὅλες τίς ψεύτικες θρησκευτικὲς ὁργανώσεις ὅπως ἀντιπροσωπεύονται αὐτές ἀπὸ τὴν πόρνη πον ονομάζεται Βαβυλώνα ἡ Μεγάλὴ (Ἀπ. 17: 1, 2, 16. 18: 14)».

Τί θα συμβεῖ λοιπόν μέ ὅλες αὐτές τίς κυβερνήσεις καί τίς ὁργανώσεις πού ἐξαρθῶνται ἀπὸ αὐτές;

δηλαδή ἀκόμη κι ἐκεῖ πού δὲν ὑπάρχει πραγματικὴ ἐπαφή!

Ἐπομένως αὐτὴ ἡ «κουλτούρα τῆς κατάθλιψης» εἶναι σαφῶς μεταδοτικὴ, ὅπως καί οἱ ἐπιπτώσεις τῆς βέβαια!

Ἀναφέρει ὁ Ἅγιος Παῖσιος: «Νὰ ἔχει λύπη ἓνας ἄνθρωπος πού βρίσκεται μακριὰ ἀπὸ τὸν Χριστό, τό καταλαβαίνω. Ἀλλά νὰ ἔχει λύπη ἓνας πού εἶναι κοντὰ στόν Χριστό, δὲν τό καταλαβαίνω, γιὰτί, καί πόνο νὰ ἔχει, ὁ πόνος τῶν μελώνεται ἀπὸ τὸν Χρι-

στό. Ὅπως ἔχω καταλάβει, στόν ἄνθρωπο δὲν ὑπάρχει φαρμάκι, γιὰτί, ἂν τό φαρμάκι ἀκουμπήσει στόν Χριστό, γίνεται γλυκό σιρόπι. Ὅποιος ἔχει μέσα τὸν φαρμάκι, σημαίνει ὅτι δὲν ἀκουμπάει τὰ προβλήματά τῶν στόν Χριστό. Ἡ χαρά εἶναι τοῦ Χριστοῦ, ἡ λύπη εἶναι τοῦ διαβόλου».

Συνεπῶς ἡ «κουλτούρα τῆς κατάθλιψης» εἶναι σαφῶς διαβολικὴ κατάσταση κι ἀλίμονο σ' αὐτοὺς πού δὲν ἀκουμποῦν τὰ προβλήματά τῶν στόν Χριστό!

«Η μεγάλη θλίψη θά αποκωρυφωθεί με την καταστροφή όλων των κυβερνήσεων αυτού του παλιού κόσμου και όλων εκείνων που τις υποστηρίζουν ενάντια στη βασιλεία του Θεού (Ιερ. 25, 31-33). Από κει και έπειτα δεν θα υπάρξει καμιά διεφθαρμένη οργάνωση». Μετά τή μεγάλη θλίψη καί τόν Αρμαγεδώνα «νέους ουρανούς καί νέα γη προσμένωμε κατά τήν υπόσχεσή του (Β' Πέτρ. 3, 13... Οι παλιοί ουρανοί και η παλιά γη, οι διεφθαρμένες κυβερνήσεις και η επίγεια κοινωνία... θα έχουν παρέλθει».

Δέν παραλείπει βεβαίως ή «Σκοπιά» νά επαναλάβει τήν απειλή της ότι ό Χριστός «θά καταπατήση τούς έχθρους του... τό χυμένο αίμα πού παριστάνει χαμένες ανθρώπινες ζωές, θά τρέχει βαθύ καί σέ μεγάλη απόσταση» (Σκοπιά 1962, σελ. 213) καί ότι «θά καταφαγωθῇ ή σάρξ εκείνων πού δέν ἤθελαν νά μάθουν ότι ό ζών καί ἀληθινός Θεός λέγεται Ἰεχωβά! Θά διαλυθοῦν ἐνῶ θά στέκουν στά πόδια των!» (Από τόν Ἀπολεσθέντα Παράδεισο... σελ. 209).

Όλα αὐτά ἀπό τί θά ἀντικατασταθοῦν; Ἀπό μιά κυβέρνηση ἀποτελούμενη ἀπό τόν Χριστό καί 144.000 συγκυβερνήτες, τῆς «Βασιλείας τοῦ Θεοῦ».

Στή συνέχεια, ή «Σκοπιά» ἐπανερχεται στήν παλιά διδασκαλία της γιά γήινη βασιλεία καί ἐγκόσμιες ἐξουσίες μέ γήινους ὑπηκόους:

Σελ. 12: «Η παραδεισένια γη θα σφύζει ἀπό χαρωπή δραστηριότητα... θα καλωσ-
ρίζουν στη ζωή εκατομμύρια νεκρούς και θα τους βοηθούν να μάθουν τις οδούς του Ἰεχωβά...

Θα τερματιστεί η φτώχεια (Ψαλμ. 72: 12-16)... Θα διώξει ακόμα καί τον κακό "αέρα" αὐτοῦ του παγκοσμίου συστήματος...». Ἀκόμη, διαβάζομε:

Σελ. 13: «φαντασθείτε ένα κόσμο χωρίς πόλεμο, αρρώστια ή θάνατο. Απλώς σκεφθείτε – χωρίς στρατό, ναυτικό ή αεροπορία, χωρίς όπλα ή μνημεία πολέμου,

χωρίς νοσοκομεία, γιατρούς, νοσηλευτές ή ασφάλειες υγείας, νεκροταφεία... υπηρεσίες ασφαλείας, συστήματα συναγερμού, αστυνομικές δυνάμεις, ίσως ούτε κλειδαριές ή κλειδιά».

Ἡ πλύση ἐγκεφάλου εἶναι συνεχής. Οἱ ὁπαδοί τῆς «Σκοπιάς» εἶναι πεπεισμένοι ότι ὅλα αὐτά τά ἀγαθά θά τά ἀπολαύσουν στόν γήινο Παράδεισο, ἀφοῦ ὅ,τι πεῖ ὁ «δούλος» τό δέχονται ἀδιαμαρτύρητα, διότι «ἀνταρσία ἐναντίον τοῦ δούλου σημαίνει ἀνταρσία ἐναντίον τοῦ Ἰεχωβά». Ἡ Καινή Διαθήκη δέν τούς ἀφορᾷ, γιατί εἶναι γραμμένη μόνο γιά τούς χρισμένους. Οἱ ὁπαδοί ζοῦν στήν Παλαιά Διαθήκη, ἐξομοιώνονται μέ τούς Ἰωναδαβίτες, τόν Ὁβάβ, τούς υἱούς τῶν δούλων τοῦ Σολομώντα (1984, *Επιβίωση*, σελ. 87, 92).

Ἡ «Σκοπιά» ψεύδεται ὅμως ὅταν γράφει, ότι δέν θά ὑπάρχει θάνατος στή διάρκεια τῆς χιλιετοῦς ἡμέρας κρίσεως. Γράφει σέ ἄλλο κείμενό της: «Όσοι ἄδικοι θ' ἀντίστανται στίς ἀνορθωτικές κρίσεις... θά ἐκτελοῦνται ἀπό τόν Κριτή Ἰησοῦ» (*Γενηθήτω τό θέλημά Σου*, σελ. 376).

Οἱ ὁπαδοί τῆς «Σκοπιάς», ὁ «πολύς ὄχλος», δέν μποροῦν νά ἀποκαλοῦν τόν Θεό Πατέρα («Πάτερ ἡμῶν») οὔτε τώρα, γιατί, ὅπως λένε, ὁ Ἰεχωβά εἶναι πατέρας τῶν χρισμένων:

2017, «Σκοπιά», Φεβρ. 2017, σελ. 10: «Ο Ἰεχωβά, θα εἶναι πατέρας των ἀναστημένων στη χιλιετή Βασιλεία».

Κι ἐδῶ ή «Σκοπιά», ὅπως συνηθίζει, ἀλλάζει τή διδασκαλία της. Στό βιβλίο «Ἐστὼ ὁ Θεὸς Ἀληθής» (1950), σελ. 163, ἀναφέρεται ὡς πατέρας τῶν ὁπαδῶν της ὁ Ἰησοῦς Χριστός καί «πάππος» ὁ Ἰεχωβά. Τώρα, στή «Σκοπιά», **Φεβρ. 2017, σελ. 12**, γράφει: «αφοῦ περάσουμε την τελική δοκιμή ο Ἰεχωβά θα χαρεῖ πολύ να υπογράψει το πιστοποιητικό σαν να λέγαμε και να μας υιοθετήσει ως τα αγαπημένα του επίγεια παιδιά (Ρωμ. 8, 20-21. Αποκ. 20, 7-9). Δηλα-

δή, οί ὁπαδοί ἀνακηρύσσονται πλέον, σέ «υἱοθετημένα ἐπίγεια παιδιά» τοῦ Ἰεχωβά καί ὄχι «ἐγγόνια».

Τέλος, ἡ ἐταιρία ἀσκεῖ πίεση στούς ὁπαδούς της καί γιά θέματα περιουσιακά. Γράφει:

2017, «Σκοπιά», Ιούλ. 2017, σελ. 11: «Ο πλούτος θα χαθεί, γι' αυτό μη χάσετε την ευκαιρία να τον χρησιμοποιήσετε για να κάνετε φίλους στον Ουρανό. Οτιδήποτε κάνουμε ώστε να προωθήσουμε τα συμφέροντα της Βασιλείας του Ιεχωβά μας καθιστά πνευματικά πλούσιους».

«Ὁ πλοῦτος», λέει ὁ δοῦλος, θά χαθεῖ καί μέ ἕναν πλάγιο τρόπο παροτρύνει τούς ὁπαδούς τῆς ἐταιρίας νά τόν προσφέρουν γιά νά προωθήσουν τά συμφέροντα τῆς «Βασιλείας τοῦ Ἰεχωβά», δηλαδή τῆς ἐταιρίας, ἀφοῦ τώρα βρισκόμαστε στίς τελευταῖες ἡμέρες. Τό ἐρώτημα εἶναι, τί θά τά κάνει ἡ «Σκοπιά» τά πλούτη καί τίς εἰσφορές, ἀφοῦ πλησιάζουμε στό τέλος;

Θά ὑπάρχει ἡ ἐταιρία «Σκοπιά» στόν ἐπίγειο παράδεισο, ἀφοῦ οἱ χρησμένοι θά εἶναι στόν οὐρανό; Τώρα ὅμως τό μόνο καθήκον τοῦ «πολλοῦ ὄχλου» εἶναι νά προωθεῖ τά «συμφέροντα τῆς Βασιλείας», προσφέροντας ὑλικά ἀγαθά καί νά κάνει τό ἔργο ἀπό σπίτι σέ σπίτι. Δέν χρειάζεται νά ἀσχολοῦνται μέ τή σωτηρία τους, γι' αὐτό φροντίζει ἡ «Σκοπιά».

Ἡ Ἀγία Γραφή διδάσκει ὅτι ἡ Βασιλεία τοῦ Χριστοῦ εἶναι πνευματική, ὅπως καί ὁ Παράδεισος· ὄχι σαρκική, μέ γήινες ἀπολαύσεις (Α' Κορ. στ' 13. Φιλ. γ' 20). Δέν ἔχει συγκεκριμένη διάρκεια, δηλαδή χίλια ἔτη, ἀλλά αἰώνια (Λουκ. α' 32). Ἀρχίζει ἀπό τή γέννηση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, περνᾷ μέσα ἀπό τήν συντέλεια τοῦ αἰῶνα καί τήν κρίση ἐκείνων πού ἔπραξαν τά φαῦλα «εἰς ἀνάστασιν κρίσεως» καί ἐκείνων πού ἔπραξαν τά ἀγαθά «εἰς ἀνάστασιν ζωῆς» (Ἰωάν. ε' 28) καί καταλήγει στήν αἰώνια ζωή, στήν παρουσία καί στό φῶς τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ.

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ

Από τό **Ραδιοφ. Σταθμό τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 89,5 FM**, μεταδίδεται ἡ ἐκπομπή:
«Ἀλλοτρίωση δόγματος - ἀλλοτρίωση ἡθους». Σάββατο, 14.00-14.30.

Ἐπιμελεῖται καί παρουσιάζει ὁ Πρωτοπρ. π. Βασίλειος Γεωργόπουλος.

Από τό **Ραδιοφ. Σταθμό τῆς Πειραιϊκῆς Ἐκκλησίας, 91,2 FM**, μεταδίδονται οἱ ἐκπομπές:

α) **«Ἀντιαιρετική Δράση», Σάββατο, 12.00-12.45.**

Ἐπιμελοῦνται καί παρουσιάζουν οἱ
 Πρωτοπρ. π. Κυριακός Τσουρός καί π. Βασίλειος Γεωργόπουλος

β) **«Σεμινάριο Ὁρθοδόξου Πίστεως»,
 Σάββατο, Χειμερινή ὥρα 18.00-19.00, Θερινή ὥρα 16.00-17.00.**

(Ἀναμεταδίδονται οἱ ὁμιλίες πού πραγματοποιοῦνται στό
 Ἐνοριακό Κέντρο τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίας Παρασκευῆς Ἀττικῆς, κάθε Κυριακή, 11:30-13:00).

Ἰστοσελίδα τῆς ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ:
www.ecclesia.gr, e-mail: ierasynodos@ecclesia.gr

Ἰστοσελίδα τῆς ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ:
www.ecclesia.gr/greek/holysynod/committees/heresies/HERESIES.HTM
 e-mail: aireseis@gmail.com τηλ. 210 7272240-3, fax: 210 7272244

Ἰστοσελίδα τῆς Π. Ε. Γ.: www.ppu.gr τηλ. 210 6396665, fax: 210 6082219

HALLOWEEN (ΧΑΛΟΓΟΥΙΝ). Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΧΗ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΕΛΤΙΚΟΥ ΠΑΓΑΝΙΣΜΟΥ

τῆς Ἀγγελικῆς Δ. Χατζηγιάννου
Δρός Θεολογίας

Τά τελευταῖα χρόνια παρατηρεῖται μία κίνηση γιά τήν εἰσαγωγή στήν ἑλληνική κοινωνία, ἑορτῶν πού προέρχονται ἀπό δυτικές χώρες καί κυρίως ἑορτῶν πού ἀπευθύνονται στή νεολαία. Μία ἐξ αὐτῶν εἶναι καί ἡ προερχόμενη ἀπό τίς Ἑνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς γιορτή τοῦ Halloween (Χάλογουιν). Σύμφωνα μέ τό ἔθιμο τῆς γιορτῆς, τά μικρά παιδιά στίς 31 κάθε Ὀκτωβρίου ντύνονται μέ ἐνδυμασίες μαγισσῶν, ξωτικῶν, δαιμόνων καί φαντασμάτων, ἐπισκέπτονται τά σπίτια προκειμένου νά συγκεντρώσουν ὅσο τό δυνατόν περισσότερα γλυκά, μία ἐνέργεια ἡ ὁποία εἶναι γνωστή ὡς «*trick or treat*» («φάρσα ἢ κέρασμα»). Πολλοί συνδέουν τή συγκεκριμένη γιορτή μέ τίς ἑλληνικές ἀπόκριες, ὡστόσο αὐτή ἡ σύνδεση εἶναι λανθασμένη.

Πολλοί ἐρευνητές θεωροῦν πώς αὐτή ἡ γιορτή προέρχεται ἀπό τή ρωμαϊκή γιορτή πρὸς τιμή τῆς θεᾶς Pomona, πού θεωρεῖτο θεά τῶν καρπῶν καί τῶν φρούτων¹, ἐνῶ ἄλλοι ἀπό τήν ἀρχαία κελτική γιορτή Σαμαίν (Samhain ἢ Samuin²), πού σηματοδοτοῦσε τό τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ καί γιορταζόταν τήν 1η Νοεμβρίου³, ἐκδοχή πού εἶναι καί ἡ πιό πιθανή. Οἱ Κέλτες κατοικοῦσαν στή σημερινή Ἰρλανδία, στό Ἑνωμένο Βασίλειο καί στά βόρεια τῆς Γαλλίας. Γιά τούς Κέλτες ἡ ἡμέρα τῆς 31ης Ὀκτωβρίου, ὅπου γιόρταζαν τή

γιορτή Samhain, σήμαινε τό τέλος τῆς συγκομιδῆς τῶν καρπῶν καί τήν ἀρχή τοῦ χειμῶνα. Ὡστόσο ἡ ἡμέρα αὐτή πίστευαν, πώς ἔχει καί ὑπερφυσικό χαρακτήρα καθώς θεωρεῖτο, ὅτι τότε καταρροῦνταν τά σύνορα τοῦ κάτω κόσμου καί τοῦ κόσμου τῶν ζωντανῶν καί ὅτι τότε ἔρχονταν ἀπό τόν κάτω κόσμο στή γῆ πνεύματα νεκρῶν καί πνεύματα τοῦ σκότους⁴.

Τίς τελετές τῆς γιορτῆς τοῦ Σαμαίν πραγματοποιοῦσαν οἱ ἱερεῖς τῶν Κελτῶν, πού ὀνομαζόταν Δρυῖδες. Οἱ Δρυῖδες προήδρευαν καί τῶν θυσιῶν πού τελοῦνταν γι' αὐτή τή γιορτή⁵. Πολλοί μελετητές ὑποστηρίζουν, πώς οἱ θυσίες πού τελοῦνταν δέν ἦταν μόνο θυσίες ζώων, ἀλλά καί ἀνθρωποθυσίες. Οἱ ἀνθρωποθυσίες δέν ἦταν ἄγνωστες στή θρησκευτική λατρεία τῶν Κελτῶν. Πληροφορίες γι' αὐτές δίνουν Ρωμαῖοι συγγραφεῖς, ὅπως ὁ Κικέρωνας, ὁ Ἰούλιος Καίσαρας, ὁ Σουητώνιος καί ὁ Λουκιανός. Ὁ Πλίνιος ὁ Νεώτερος ἀναφέρει πώς ἀνθρωποθυσίες πραγματοποιοῦνταν καί στή Βρετανία. Παρά τό γεγονός, ὅτι οἱ ἀνθρωποθυσίες τυπικῶς ἀπαγορεύθηκαν ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων Τιβερίου (14-16 ἔως 37 μ.Χ.) καί Κλαυδίου (45-54 μ.Χ.) καί ἀπό τόν ἅγ. Πατρίκιο στήν Ἰρλανδία⁶ δέν εἶναι βέβαιο, ὅτι αὐτές οὐσιαστικά καταργήθηκαν. Τό γεγονός, ὅτι Ρωμαῖοι αὐτοκράτορες προσπάθησαν νά καταργήσουν τή γιορτή τοῦ

1. Rogers N., *Halloween. From Pagan ritual to party night*, σ. 11.

2. ὁπ.π., σ. 11.

3. «Κέλτες» Πάπυρος, Λαρούς, Μπριτάννικα 33 (1996²) 93.

4. Rogers N., *Halloween. From Pagan ritual to party night*, σ. 12.

5. «Κέλτες» Πάπυρος, Λαρούς, Μπριτάννικα 33 (1996²) 93.

6. ὁπ.π., σ. 93.

Σαμαίν, ίσως συνδέεται με την τέλεση των ανθρωποθυσιών, πού οι αυτοκράτορες δέν δέχονταν ως τρόπο λατρείας θεοτήτων. Είναι γνωστό, ότι οι Ρωμαίοι ήταν άνεκτικοί στή λατρεία των τοπικών θεοτήτων των λαών πού περιλαμβάνονταν στήν αυτοκρατορία τους, φαίνεται όμως, πώς οι ανθρωποθυσίες ξεπερνούσαν τά όρια της άνεκτικότητάς τους.

Μετά την έξάπλωση του Χριστιανισμού ή γιορτή του Σαμαίν προσέλαβε χριστιανικό χαρακτήρα και συνδέθηκε με τή γιορτή των Αγίων Πάντων (πού γιορταζόταν στίς 13 Μαΐου, αλλά μετακινήθηκε στήν 1η Νοεμβρίου για νά εξαφανίσει τόν παγανιστικό χαρακτήρα του). Από τή γιορτή των Αγίων Πάντων ή γιορτή του Σαμαίν έλαβε τή σημερινή όνομασία της Halloween δηλαδή All Hallows even (παραμονή των Αγίων Πάντων). Σήμερα, σύμφωνα μέ τούς όπαδούς του Halloween είναι μία γιορτή χαράς και μεταμφίσεων μέ εϋθυμες παρελάσεις και κεράσματα σέ παιδιά και ενήλικες.

Σημείωση της Σύνταξης

- Τά ένυπόγραφα άρθρα έκφράζουν τίς απόψεις των συγγραφέων τους. Η διεύθυνση του περιοδικού δέν φέρει ευθύνη για τίς απόψεις των άρθρογράφων.
- Οι αναδημοσιεύσεις σχολίων ή πληροφοριών από ξένα ή ελληνικά περιοδικά και άλλα έντυπα ή τό διαδίκτυο δημοσιεύονται μέ κάθε επιφύλαξη, άφορούν σέ απόψεις και δέν στοχεύουν στήν προσβολή ή στήν άπομείωση της τιμής και της ύποληψεως των προσώπων, στά όποία αναφέρονται και τά όποία σεβόμεθα δεόντως.
- Την ευθύνη για τίς έκφραζόμενες απόψεις στίς δημοσιευόμενες επιστολές φέρουν άποκλειστικά οι επιστολογράφοι και όχι ή Συντακτική Επιτροπή.
- Επιτρέπεται ή αναδημοσίευση, κατόπιν άδείας από την Διεύθυνση του περιοδικού.

Παρά τά όσα αναφέρουν οι ύποστηρικτές της γιορτής, τό Halloween ούδέποτε έπαψε νά συνδέεται μέ την ύπερφυσική δραστηριότητα και τή μαγεία και παρά τό γεγονός, ότι σήμερα έχει φαινομενικά χριστιανικό χαρακτήρα, στήν πραγματικότητα ποτέ δέν απέβαλε τίς παγανιστικές του ρίζες⁷. Ο σατανιστής Anton Lavey στή σατανιστική βίβλο του κατατάσσει τό Halloween ως μία από τίς δύο σημαντικότερες γιορτές του σατανιστικού ήμερολογίου⁸, ενώ ή γιορτή περιλαμβάνεται στό ήμερολόγιο, πού ακολουθούν οι μάγισσες (Wicca)⁹. Η γιορτή πραγματοποιείται σήμερα τόσο από τούς σατανιστές, όσο και από μάγισσες (πρός τιμήν της Μητέρας Γης)¹⁰, αλλά και από σύγχρονους παγανιστές¹¹.

Σύμφωνα μέ πολλές αναφορές, κατά τή διάρκεια της νύχτας της 31ης Οκτωβρίου πραγματοποιούνται σατανιστικές τελετές και θυσίες ζώων. Είναι χαρακτηριστικό, ότι στίς Η.Π.Α. οι φιλοζωικές οργανώσεις σταματούν νά δίνουν μαύρες γάτες τίς παραμονές της γιορτής και μέχρι την 2^η Νοεμβρίου για υίοθεσία «φοβούμενες βανανυσότητες προς τά αϊλουροειδή, τά όποια συνήθως γίνονται τό επίκεντρο αυτή την εποχή του χρόνου»¹², ενώ άλλες άπαγορεύουν την υίοθεσία μαύρων γατών όλο τόν Οκτώβριο¹³. Σύμφωνα μέ την άρθρογράφο Rachel Quigley ό φιλοζωικός οργανισμός "Animal Orphanage" αναφέρει, ότι πολλοί

7. Rogers N., *Halloween. From Pagan ritual to party night*, σ. 11.

8. Lavey An., *The satanic bible*, σ. 97.

9. *Encyclopedic Dictionary of Cults, Sects, and World Religions*, έκδ. Zonsdervan, σ. 463.

10. Millay D., *The power of Halloween*, 2003, έκδ. iUniverse Inc., σ. 26.

11. "Samhain" Ladouceur Liisa, *Encyclopedia Gothica*, 2011, έκδ. ECW Press.

12. Βλ. τό άρθρο της δημοσιογράφου Rachel Quigley στό MailOnline μέ τόν τίτλο «Animal shelters halt adoption of black cats for Halloween» μέ ήμερομηνία 18 Οκτωβρίου 2011.

13. ό.π.π.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ

ΔΙΑΚΟΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Ἡ Π.Ε.Γ. διοργάνωσε κατά τό τρίμηνο Ἀπριλίου - Ἰουνίου 2017 μία ἐκπαιδευτική ἡμερίδα πού πραγματοποιήθηκε τό Σάββατο 20 Μαΐου, στήν Ἑνοριακή αἴθουσα τοῦ Προφήτη Ἡλία Ἀγίας Παρασκευῆς. Εἰσηγητής ἦταν ὁ Ἑλλογιμ. Συγγραφέ-

ας κ. Κωνσταντῖνος Παπαδημητρακόπουλος μέ θέμα: «Ἡ κουλτούρα τοῦ... μηδέν τοῖς ἑκατό (0%)», τό ὁποῖο παρακολούθησαν μέ μεγάλο ἐνδιαφέρον οἱ συνεργάτες τῆς Π.Ε.Γ. καί συμμετεῖχαν ἐνεργά στόν διάλογο πού ἀκολούθησε τήν Εἰσήγηση.

ἄνθρωποι θυσιάζουν μαῦρες γάτες τήν ἡμέρα τοῦ Halloween¹⁴. Οἱ ὀπαδοί τοῦ Halloween ὑποστηρίζουν πώς τά σχετικά μέ τίς θυσίες τῶν ζώων ἀποτελοῦν μῦθο, ἄν ὅμως ἔτσι ἔχουν τά πράγματα, γιατί οἱ φιλοζωικές ὀργανώσεις ἀπαγορεύουν τήν υἱοθεσία μαῦρων γατῶν ἢ καλοῦν τοὺς ιδιοκτήτες τῶν γατῶν νά προσέχουν τά ζῶα τους αὐτή τήν περίοδο;

Ὅσον ἀφορᾷ στό ἐπιχείρημα, ὅτι ἡ γιορτή τοῦ Halloween εἶναι σήμερα μόνο μία γιορτή εὐθυμίας, τραγουδιοῦ καί μεταμφιέσεων καί ἔχει χάσει τόν παλιό παγανιστικό της χαρακτήρα, πώς δικαιολογεῖται τό γεγονός, ὅτι γιορτάζεται ἀπό τοὺς σατανιστές, ἀλλά καί ἀπό τίς μάγισσες (Wicca), οἱ ὁποῖες μάλιστα στίς ἱστοσελίδες τους δίνουν ὁδηγίες γιά τόν τρόπο τοῦ ἑορτασμοῦ (κατασκευή βωμοῦ¹⁵, διακόσμηση τοῦ βωμοῦ μέ κρानία, ὀστᾶ, καρπούς¹⁶ κ.ἄ.);

Ἡ γιορτή τοῦ Halloween, ὅπως αὐτή γιορτάζεται σήμερα σέ ἀρκετές χῶρες τοῦ δυτικοῦ κόσμου δέν εἶναι τόσο ἀθῶα,

ὅσο προσπαθοῦν οἱ θιασῶτες της νά ἀποδείξουν. Τό Halloween προβάλλει παγανιστικές θεωρήσεις περί κόσμου καί τῆς σχέσεως τῶν πνευμάτων μέ αὐτόν καί ἀποτελεῖ προσπάθεια ἐξοικείωσης τῶν μικρῶν παιδιῶν μέ τό μαγικό στοιχεῖο¹⁷. Ἡ γιορτή αὐτή δημιουργεῖ τήν ἐντύπωση στοὺς ὀπαδοὺς της, πώς εἶναι δυνατή ἡ ἐπικοινωνία μέ τά πνεύματα τοῦ κάτω κόσμου¹⁸, ἐνῶ μπορεῖ νά ἀποτελέσει προθάλαμο γιά τήν ἔνταξη σέ ὁμάδες μαγισσῶν (Wicca)¹⁹ ἀνθρώπων, πού θέλουν νά ἀσχοληθοῦν ιδιαίτερα μέ αὐτήν.

Γιά τοὺς παραπάνω λόγους καλό θά εἶναι οἱ χριστιανοί νά εἶναι ιδιαίτερα προσεκτικοί μέ τή συμμετοχή τους ἢ τή συμμετοχή τῶν παιδιῶν τους σέ αὐτή τή γιορτή, ἡ ὁποία ἐπιχειρεῖται τά τελευταῖα χρόνια νά εἰσαχθεῖ στήν πρωτοβάθμια ἐκπαίδευση, λαμβάνοντας ὑπ' ὄψη τους, πώς τό Halloween ἀποτελεῖ μία σύγχρονη ἐκδοχή τοῦ ἀρχαίου κελτικοῦ παγανισμοῦ, ἡ ὁποία βεβαίως εἶναι ἀσυμβίβαστη μέ τήν ὀρθόδοξη χριστιανική πίστη.

14. ὅπ.π.

15. Βλ. <https://www.gaia.com/article/modern-paganism-13-rituals-celebrate-samhain>

16. <https://www.thoughtco.com/g00/ritual-honoring-the-harvests-end-2562701?i10c.referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.gr%2F>

17. Ἀνακοίνωση τοῦ Γραφείου Αἱρέσεων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κηφισίας, Ἀμαρουσίου καί Ὠρωποῦ σχετικὰ μέ τό Halloween (Χάλογουιν).

18. ὅπ. π.

19. ὅπ. π.

ΧΡΗΣΤΟΥ ΤΑΓΑΡΑΚΗ, ΕΡΕΥΝΗΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΕΙΝΑΙ Η ΓΙΟΓΚΑ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ-ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ; Είναι ή γιόγκα ως μυϊκή άσκηση κατάλληλη για τη βελτίωση της υγείας;

Έδω και αρκετές δεκαετίες, όρισμένοι κύκλοι προβάλλουν στο δυτικό κόσμο τη γιόγκα ως ιδανική μορφή σωματικής άσκησης.

Επίσης γίνονται μαθήματα-σεμινάρια γυμναστικών ασκήσεων, διδάσκονται στάσεις και κινήσεις του σώματος, όπως αυτές εφαρμόζονται

στον ινδουισμό και στον βουδισμό (γιόγκα).

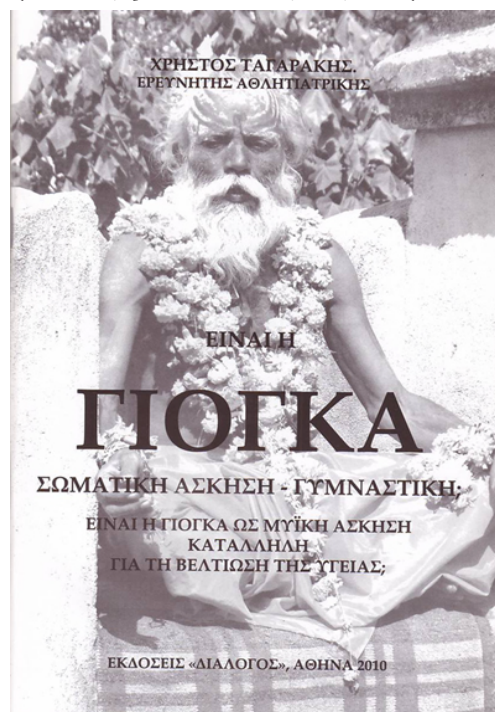
Στό παρόν κείμενο γίνεται προσπάθεια να παρουσιαστεί το θέμα με τον απλούστερο δυνατό τρόπο.

Σκοπός της μικρής αυτής εργασίας είναι να μπορέσει να αντιληφθεί ο καθένας, ανεξαρτήτως των θρησκευτικών, πολιτικών ή άλλων προτιμήσεων του τις διάφορες πλευρές του ζητήματος.

Η σωματική άσκηση είναι κοινό αγαθό, όπως και η ελευθερία. Ο κάθε ένας έχει το δικαίωμα να γνωρίσει ποιά είναι η αλήθεια για το συγκεκριμένο θέμα.

Μόνο έτσι, θα είναι σε θέση να επιλέξει ελεύθερα, αυτό που ο ίδιος κρίνει ως σωστό.

Η μελέτη γίνεται με βάση τις σύγχρονες απόψεις της ιατρικής, της αθλητιατρικής και της θρησκευσιολογίας.

Σελίδες: 40. Τιμή λιανική: 2 €.

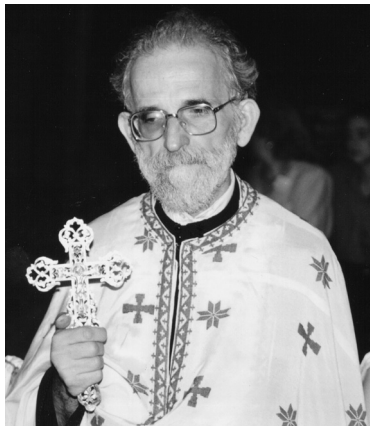
Πώληση χονδρική (για βιβλιοπωλεία) & λιανική: Έκδόσεις Σταμούλη Α. Ε., τηλ.: 210 5238305. Για αποστολές «επί αντικαταβολή»: Τηλ.: 210 6396665, Fax: 210 6082219.

ΟΜΑΔΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΣΚΗΝΙΚΟΥ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ

Λειτουργούν και έφετος, στά πλαίσια της Π. Ε. Γ., οί έξής Όμάδες Μελέτης του Σκη- νικού τών Αίρέσεων και της Παραθρησκείας:

1. Όμάδα Μελέτης της ιστορίας, εξέλιξης, διδασκαλίας και δράσης της Έταιρείας «Σκοπία» τών «Μαρτύρων του Ίεχωβά». Κάθε Τρίτη, 4.00'-7.00' μ.μ.
2. Όμάδα Μελέτης του σκηνικού της «Νέας Έποχής» (Γκουρουϊστικές, Αποκρυφιστικές, Έναλλακτικές, Νεο Γνωστικές, Σατανιστικές κ.λπ. ομάδες). Κάθε Πέμπτη.
3. Όμάδα Μελέτης τών Προτεσταντικών-Πεντηκοστιανών κινήσεων. Κάθε Δευ- τέρα, 7.00'-9.00' μ.μ.

Τά Μαθήματα πραγματοποιούνται σέ αίθουσα του Ένοριακού Κέντρου της Αγίας Παρασκευής (Αποστόλου Παύλου 10, δύο δρόμους δεξιά, μετά τήν Ε. Ρ. Τ.). Τηλ. έπικοινωνίας: 210 6396 665.

**ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΣΥΝΙΣΤΟΥΜΕ
του π. Αντωνίου Αλεβιζοπούλου
και συνεργατών του**

1. «Η Ὁρθοδοξία μας».
2. «Η Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Πίστη-Λατρεία- Ζωή».
3. «The Orthodox Church. Its Faith, Worship and Life».
4. «Η ἀστρολογία στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας».
5. «Ποιμαντικὴ ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας».
6. «Ἐγχειρίδιο αἱρέσεων καὶ παραχριστιανικῶν ομάδων», (ἐκδ. Γ').
7. «Πεντηκοστιανοὶ καὶ Ὁρθοδοξία».
8. «Μετενσάρκωση ἢ Ἀνάσταση; Ὁρθόδοξη θεώρηση τοῦ Κακοῦ», (ἐκδ. Β').
9. «Ἀποκρυφισμός, Γκουρουϊσμός, “Νέα Ἐποχή”», (ἐκδ. Γ').
10. «Διαλογισμὸς ἢ προσευχή; Ὁρθόδοξη θεώρηση».
11. «Ἡ Λατρεία τῆς “Σκοπιᾶς”», (τόμος Α').
12. «Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά καὶ Ὁρθοδοξία», (τόμος Γ').
13. «Ἡ χαμένη ἀθωότητα. Περιπλανήσεις σὲ δρόμους τοῦ Ἑωσφόρου».
14. «Νεοφανεῖς αἱρέσεις-Καταστροφικὲς Λατρεῖες στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας».
15. «Ἐγκληματικὸ δόγμα. Ἐμπειρίες πρώην σατανιστῶν».
16. «Ὅμαδες ἀσυμβίβαστες μὲ τὴν Ὁρθόδοξη πίστη», ἐκδ. Ζ' Πανορθόδοξο Συνδιασκέψεως (Ἀλίαρτος 20-26/9/1995).
17. «Ναζισμὸς μὲ ἄλλο πρόσωπο. Μεθοδεύσεις ὁλοκληρωτικῶν αἱρέσεων καὶ παραθρησκευτικῶν ομάδων».
18. «Ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων. Προβληματικὴ καὶ στρατηγική».
19. «Νεοσατανισμός. Ὁρθόδοξη θεώρηση καὶ ἀντιμετώπιση».
20. «Ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας. Πρακτικὸς ὁδηγὸς γιὰ τὴν οἰκογένεια».
21. «Τὸ Νόημα τῆς ζωῆς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας».
22. «Καταστροφικὲς λατρεῖες στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἡ νομικὴ ἀντιμετώπισή τους».
23. «Αὐτογνωσία, αὐτοπραγμάτωση, σωτηρία».
24. «Ρωμαιοκαθολικισμός, Προτεσταντισμός καὶ Ὁρθοδοξία».
25. «Ἀφιέρωμα στὸν π. Ἀντώνιο Ἀλεβιζόπουλο» ἐκδ. Π.Ε.Γ.

26. Μοναχῆς Ἀντωνίας, «Νεοπεντηκοστιανοὶ στὴν Ἑλλάδα», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
27. Νικολάου Σταυριανίδη, «Θρησκευτικὴ Ἐλευθερία», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
28. Νικολάου Σταυριανίδη, «Θεοσοφία - “Νέα Ἐποχή”», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
29. Κωνσταντίνου Γρηγοριάδη, «Σχεδιάσμα Ὁρθόδοξου Κατηχήσεως», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
30. Ἰωάννου Μηλιώνη, «Ναὶ ἢ ΟΧΙ στὸ Χάρι Πότερ;», ἐκδ. Π.Ε.Γ. (ἐκδ. Δ').
31. Λεωνίδου Ἰ. Φιλιππίδου. «Ἡ Παγκόσμιος προσδοκία Θεανθρώπου Λυτρωτοῦ», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
32. Κωνσταντίνου Γρηγοριάδη, «Ἡ Ἀγία καὶ Μεγάλη Ἑβδομάς», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
33. «Ὁ ἀποκρυφισμὸς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας», Γενικὴ θεώρηση, (τεύχος 1ο), ἐκδ. Π.Ε.Γ.
34. «Ὁ ἀποκρυφισμὸς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας», Καμπάλα κ.λπ. (τεύχος 2ο), ἐκδ. Π.Ε.Γ.
35. «Ὁ ἀποκρυφισμὸς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀλχημεία» (τεύχος 3ο), ἐκδ. Π.Ε.Γ.
36. «Ὁ ἀποκρυφισμὸς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀποκρυφιστικὲς Ὅμαδες», Ροδόσταυροι κ.λπ. (τεύχη 4ο-10ο), ἐκδ. Π.Ε.Γ.
37. «Ὁ ἀποκρυφισμὸς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας. Νεοαποκρυφισμὸς», (τεύχη 11ο-15ο), ἐκδ. Π.Ε.Γ.
38. «Ὁ ἀποκρυφισμὸς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας. Μαγεία», (τεύχη 16ο-20ο), ἐκδ. Π.Ε.Γ.
39. «Σατανιστικὲς παγίδες» (σειρά Β'), ἐκδ. Π.Ε.Γ.
40. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, «Σαηντολογία», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
41. Κωνσταντίνου Χολέβα, «Ποιοὶ καὶ γιατί ἀμφισβητοῦν τὴν Ἑλληνορθόδοξη παράδοση;», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
42. Ἄννας Μπουρδάκου, «Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά. Ἀπὸ τό Α στὸ Ω», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
43. π. Κυριακοῦ Τσουροῦ, «Ὁ Νεοπαγανισμὸς τῆς “Νέας Ἐποχῆς”», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
44. Χρήστου Ταγαράκη, «Εἶναι ἡ γιόγκα σωματικὴ ἀσκηση-γυμναστική;», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
45. Κωνσταντίνου Παπαχριστοδοῦλου, «Προφῆτες καὶ ψευδοπροφῆτες», ἐκδ. Π.Ε.Γ.

Βιβλία ἄλλων ἐκδόσεων ποὺ συνιστοῦμε

1. «Ἡ Ὁμοιοπαθητικὴ ἀσυμβίβαστη μὲ τὴν Ὁρθόδοξη Πίστη», ἐκδ. Π.Ε.Γ Βορείου Ἑλλάδος, (ἐξαντλήθηκε). Ὑπάρχει στὴν ἱστοσελίδα: www.orthodoxnet.gr/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=41
2. Μοναχοῦ Ἀρσενίου Βλιαγκόφτη, «Σύγχρονες Αἱρέσεις. Μία πραγματικὴ ἀπειλή», ἐκδ. Παρακαταθήκη (τηλ. 2310 222511).
3. Βουδιστικὲς αἱρέσεις στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας», ἐκδ. Παρακαταθήκη (τηλ. 2310 222511).
4. Μ. Ε. Johnes, α) «Ὁ Νίκ Μάρβελ καὶ ὁ πόλεμος μὲ τὸ θηρίο», β) «Ὁ Νίκ Μάρβελ καὶ ὁ μαρμαρωμένος βασιλιάς», γ) «Ὁ Νίκ Μάρβελ καὶ τὸ νησί τῆς Ἀφροδίτης», ἐκδ. Κ. Ε. Δ., Ἱ. Ν. Ἁγίου Νικολάου Πατρῶν (τηλ. 2610 275022).

Τὰ βιβλία διατίθενται στὰ βιβλιοπωλεῖα. Ἄν δὲν τὰ βρίσκετε μπορεῖτε νὰ ἀπευθυνθεῖτε στὴν Π.Ε.Γ, τηλ. 210 6396665, προκειμένου νὰ σᾶς ἀποσταλοῦν ἐπὶ ἀντικαταβολῇ.